4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1995, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 190 (944)

Ազգ

Azg
armenian daily

Ռուսաստանը խոսքից անցավ գործի

Օգոստոսի 6-ին Ռուսաստանի Դաշնության արտաքին գործերի նախարարությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որի մեջ դատապարտելով ՆԱՏՕ-ի ուժերի կողմից սերբական դիրքերի ռմբակոծումները, կոչ արեց վերջինիս դադարեցնել դրանք, զգուշացնելով, որ այդ ճանապարհով Հյուսիսատլանտյան դաշինքը Բոսնիայում իր նպատակին չի կարող հասնել: Համոզվելով, որ խաղաղական եւ դիվանագիտական ճանապարհները ցանկալի արդյունք չտվեցին, ռուսական իշխանությունները տարածաշրջան ուղարկեցին պաշտպանության նախարարության պատվիրակությանը Ռուսաստանի Դաշնության պաշտպանության նախարարության գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ գեներալ Վալերի Ժուրբենկոյի գլխավորությամբ, որը հանդիպումներ ունեցավ բոսնիական սերբերի խաղաղական եւ ռազմական ղեկավարների հետ: Հոկտեմբերի 3-ին Ժուրբենկոն կոչ արեց հակամարտ կողմերին վերջ դնել արյունահեղությանը եւ հարցը լուծել խաղաղ ճանապարհով: Իսկ այդ ժամանակ սերբական զորքերը զարգացնելով հակահարձակումը, Կոտոր Վարոշ քաղաքի մոտ կանգնեցրին մահմեդական զորքերի առաջխաղացումը, գրավելով նրանցից մեծ քանակությամբ զենք ու զինամթերք: Սերբերին հաջողվեց նաեւ գրավել երկու հեռուստակայան: Սերբական զորքերի վերջին հաջողությունները անկախ դիտորդները կապում են տարածաշրջանում գտնվող ռուսական ռազմական պատվիրակության հետ, որը, նրանց կարծիքով աջակցում է սերբերին: ■

ՄՈՍԿՎԱ. ԱՐՏԳՈՐԾՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ռուսաստանը պատրաստ է ամենասերտ համագործակցության

Խաղաղարար գործունեություն ԱՊՀ-ում եւ համագործակցություն միջազգային ասպարեզում. սրանք են հոկտեմբերի 3-ին Մոսկվայում բացված ԱՊՀ երկրների արտաքին գործերի նախարարների խորհրդի նիստի գլխավոր թեմաները: Նիստում ունեցած իր ելույթում Ռուսաստանի դիվանագիտության ղեկավար Անդրեյ Կոզիրեւը ողջունել է միասնացման գործընթացները նախկին ԽՍՀՄ-ի երկրներում: Նրա ասելով, Ռուսաստանը պատրաստ է աջակցել այդ գործընթացին այնքանով, որքանով դրան պատրաստ են նրա գործընկերները:

Հանդիպման մասնակիցները քննարկել են ԱՍԵԱՆ-ի եւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հետ ԱՊՀ-ի, նաեւ ամերիկյան պետությունների կազմակերպության գլխավոր քարտուղարության հետ ԱՊՀ գործադիր քարտուղարության փոխգործողության, ԵԱՀԿ անդամ երկրների արտգործնախարարների դեկտեմբերին Բուդապեշտում կայանալիք նիստի համատեղ նախապատրաստվելու հարցերը: Օրակարգում կարեւոր տեղ է հատկացվել ռազմաքաղաքական խնդիրներին: Խոսքը, մասնավորապես, ԱՊՀ տարածքում ռազմական դիտորդների խմբի եւ խաղաղության պահպանման կոլեկտիվ ուժերի մասին կանոնադրության նախագծի, խաղաղարար կոլեկտիվ գործունեության կոնցեպցիայի նախագծի, սահմանային հարցերով համագործակցության մասին է:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ, ՄԱՐՔ

Մինչեւ գարուն կկնքվի Հայաստան-Եվրամիություն համաձայնագիրը

Հայաստանի եւ Եվրամիության միջեւ նախատեսվում է ստորագրել «Համագործակցության եւ ընկերակցության» համաձայնագիր: Դա մի փաստաթուղթ է, որը ներառում է տնտեսական, առեւտրական, հաղորդակցությունների, քաղաքական եւ մի շարք այլ հարցեր: Եվրամիության հետ նմանատիպ փաստաթուղթ Ռուսաստանն արդեն կնքել է: Ինչպես Արմենպրեսի թղթակցին ասաց ԱՊՀ, Եվրամիության եւ միջազգային տնտեսական կազմակերպությունների հետ կապերի գծով նախարար Գագիկ Շահբազյանը, օրերս Բրյուսելում կայացած բանակցությունների ժամանակ այդ հարցի շուրջ քննարկումներ են ծավալվել, եւ հավանաբար այդ փաստաթուղթը Հայաստանի եւ Եվրամիության միջեւ կստորագրվի մինչեւ 1996-ի գարունը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Նախապատրաստվում է տեղական ինքնակառավարման մասին օրենքը

Ազգային ժողովի պետաիրավական հարցերի հանձնաժողովը խորհրդարան ներկայացնելու համար պատրաստում է տեղական ինքնակառավարման մասին օրենքը, որի հիմնական դրույթներն ամրագրված են ՀՀ գործող Սահմանադրությամբ: Այն պետք է հստակորեն սահմանազատի համապետական եւ քաղաքապետական իշխանությունների լիազորությունները եւ սեփականության ձեւերը: Նախագծի համաձայն, նահանգապետ-մարզպետը պետք է տեղում իրականացնի համապետական իշխանությունների կողմից կառավարության տարածաշրջանային քաղաքականությունը եւ հետեւի, որպեսզի տեղական կառույցների ընդունած որոշումները համապատասխանեն Սահմանադրությանը: Համապետական իշխանություններն իրենց հերթին իրականացնում են բոլոր ոլորտներում կառավարության որոշումների իրագործման վերահսկողությունը: Ինչ վերաբերում է ամենացավոտ «գույքի բաժանման» խնդրին, ապա, մարզի տարածքում գտնվող ամբողջ սեփականությունը նախապես անցնում է նրանց տնօրինությանը, բացառությամբ՝ հանրապետական նշանակության օբյեկտների, որոնք մնում են համապետական իշխանությունների վարույթում:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՌԴ ՀԵՌՈՒՍՏԱՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական բանակն ամենաուժեղն է ԱՊՀ-ում

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Ռուսական հեռուստատեսությամբ ռազմական մեկնաբան Պավել Ֆելգենգաուերը հարցազրույցի ընթացքում համեմատություն անցկացնելով ԱՊՀ երկրների բանակների միջեւ հայտնել է, որ Լեռնային Ղարաբաղի բանակը ամենամարտունակն եւ ամենաուժեղն է ԱՊՀ-ում: Մեկնաբանի վկայությամբ, բանակային ներքին կազմակերպության խնդրում միայն Հայաստանի զինված ուժերն են հիշատակման արժանի, միայն Հայաստանն է, որ կարողացել է ազգային բանակ ստեղծել նախկին Խորհրդային Միության տարածքում: Պ. Ֆելգենգաուերը ասել է, թե Հայաստանը ցանկանում է, որ ռուսական բանակը ստանձնի արտաքին սահմանների պաշտպանությունը հայկական բանակին վերապահելով ներքին սահմանների հսկողությունը: Հարցազրույցի ընթացքում անդրադարձել են նաեւ ԼՂՀ բանակի վերջերս կատարած զինավարժություններին, որի

նպատակն էր ստուգել մարտունակությունը եւ զանազան խմբավորումների փոխադարձ կապը:

ՍԱՀՄԱՆ

Գնդակոծվեցին նաեւ Բերքաբերի դիրքերը

ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի եւ լրատվության վարչությունից Նոյյան Տապան գործակալությանը հայտնեցին, որ հոկտեմբերի 2-ին ժամը 16.15-16.45-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները խոշոր տրամաչափի գնդացիրներից գնդակոծության են ենթարկել Կրասնոսելսկի շրջանի Վահան գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Գնդակոծությունը վերսկսվել է հոկտեմբերի 3-ի առավոտյան ժամը 06.15-ին: Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները ժամը 06.40-ին հակառակորդին պարտադրել են դադարեցնել կրակը: Տուժածներ չկան:

Հոկտեմբերի 3-ին կեսօրից հետո, ժամը 14.50-ին, հակառակորդը հրազենային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել է Իջեւանի շրջանի Բերքաբեր գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան: Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները հակառակորդին հարկադրել են դադարեցնել կրակը: Սահմանի մյուս հատվածներում ժամը 16.00-ի դրությամբ հարաբերական անդորրը պահպանվել է:

ՆՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Իրանը եւ Հայաստանը կավելացնեն փոխադարձ առեւտրի ծավալը

ԹԵՀՐԱՆ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Իրանը կարող է կարեւոր դեր խաղալ Հայաստանի արտաքին առեւտրի ծավալման մեջ», Իրան կատարած այցելության ընթացքում հայտարարեց Հայաստանի առեւտրի նախարար Վահան Շիրխանյանը: ԻՌՆԱ գործակալության հաղորդման համաձայն, Շիրխանյանը հոկտեմբերի 1-ին Իրանի առեւտրի նախարարի հետ հանդիպման ժամանակ ասել է, որ երկու երկրների ապրանքափոխանակումը պետք է մոտ 100 մլն դոլարի մակարդակի վրա, եւ իրանական տասնյակ խոշոր ֆիրմաներ պետք է կապեր հաստատեն հայկական ֆիրմաների հետ եւ համագործակցեն: Շիրխանյանը նաեւ Հայաստանի պատրաստակամությունն է արտահայտել Իրան արտահանել էլեկտրասարքավորումներ, կաուչուկ եւ ոսկի: Իրանի առեւտրի նախարարը, նշելով երկու երկրների առեւտրական ու քաղաքական լավ հարաբերությունները, ասել է. «Իրանը արտադրում է մեծ քանակությամբ շինանյութ, սննդամթերք, ծանր արդյունաբերության արտադրանք եւ կարող է Հայաստանի հետ հաստատել երկկողմ ու բազմակողմ կապեր»: Ընդգծելով իրանական արտադրանքի լավ որակը, նա նշել է, որ իրանական կողմը կարող է Հայաստանում բացել մթերային խանութներ եւ մատակարարել անհրաժեշտ սննդամթերք: ■

Խիստ նախատինք Ֆրանսիային

3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ: Խաղաղօվկիանոսյան երկրների համախմբումն ընդունեց մի բանաձեւ, որով «խիստ նախատինք» է ուղղում Ֆրանսիային տարածաշրջանում միջուկային փորձարկումները վերսկսելու կապակցությամբ: 16 անդամ երկրներից բաղկացած Հարավխաղաղօվկիանոսյան ֆորումը ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովին հայտնեց, որ կազմակերպությունը սառեցրել է Ֆրանսիայի հետ խմբային հաղորդակցությունները, որը կիրակի օր իրագործել էր միջուկային երկրորդ փորձարկումը:

«Սիբիլ» մրրիկից 200-ից ավելի զոհ

«Սիբիլ» մրրիկից Ֆիլիպիններում զոհվեց ու անհայտ կորավ 200-ից ավելի մարդ: Լիովին հողին հավասարվեց Կոլոմբիոյան քաղաքը: Ֆիլիպինների նախագահը երկրի տարածքի 1/3-րդ մասը հայտարարեց աղետի գոտի: Ֆիլիպիններում «իր գործն ավարտելուց հետո» «Սիբիլը» փոխեց ուղղությունը եւ հոկտեմբերի 3-ին մեծ ավերածություններ պատճառեց Հոնկոնգին, որտեղ 12 մարդ ստացան ծանր վնասվածքներ: Ուժեղ քամու հետեւանքով, որի արագությունը հասնում էր 120 կմ/ժ, ստիպված եղան դադարեցնել թռիչքները 200-ից ավելի ինքնաթիռներ: Հոնկոնգից հետո «Սիբիլը» «ուղեւորվեց» Չինաստանի հարավային ծովափնյա տարածք: «Սիբիլի» պատճառած վնասները հասնում են մի քանի հարյուր միլիոն ամերիկյան դոլարի:

ԵՐԵՎԱՆ

Լրատվության նախարարությունը լրատվություն չի տալիս

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍ: Նորաստեղծ լրատվության նախարարության գործունեության մասին առայժմ որեւէ տեղեկություն հնարավոր չէ ստանալ: Այդպիսին է նախարար Հրաչյա Թամրազյանի ներքին կարգադրությունը, ինչը աշխատակիցների կողմից խստությամբ պահպանվում է: Նախարարության պաշտոնյաներից մեկի մեկնաբանությամբ, ժամանակավոր արգելքը պատճառաբանվում է այն բանով, որ դեռեւս լիովին չեն հստակեցվել գերատեսչության կառուցվածքները, աշխատանքային մեխանիզմները, իսկ շարունակվող անորոշությունը կարող է սխալ լրատվության հիմք դառնալ:

Միաժամանակ հույս կա, որ առաջիկա 15-20 օրերի ընթացքում վիճակը կկարգավորվի եւ կձեւվեն միավորված մի քանի կազմակերպությունների կարգավիճակները նախարարության շրջանակում:

ԼՂՀ

Սարսանգի հիդրոհանգույցը պատրաստ է ձմռանը

«Սարսանգի ջրամբարի հիդրոհանգույցի վերականգնողական աշխատանքները ամբողջովին ավարտված են, եւ այն պատրաստ է ձմռանը»: Այս մասին տեղեկացրեց ԼՂՀ էլեկտրացանցերի ձեռնարկության տնօրեն Լեոնիդ Բաբայանը: Նրա խոսքերով, հիդրոէլեկտրակայանի հզորությունը բավ է տալիս հանրապետության էլեկտրաէներգիայի պահանջարկը բավարարել ձմռան եւ գարնան շրջանում: Գլխավոր հիմնահարցը համապատասխան քանակությամբ ջրի կուտակումն է: Հիդրոէլեկտրակայանը ի վիճակի է արտադրել 50 մգվ էլեկտրաէներգիա, մինչդեռ անցյալ տարվա ձմռան ընթացքում ԼՂՀ ներքին կարիքների համար բավական է եղել 40-42 մգվ: Ըստ նույն աղբյուրի, մեծածավալ աշխատանքներ են տարվում Կարմիր Շուկայի էլեկտրահաղորդման գծերի [illegible] վերականգնելու, Մարտակերտի շրջանի Թալիշ եւ Մատաղիս բնակավայրերին էլեկտրաէներգիա մատակարարելու համար: Ռազմավարական կարեւորություն ունեցող Թալիշ ավանի բնակչությունը արդեն էլեկտրաէներգիա է ստանում: Մատաղիսը կապահովվի մոտ օրերս: Վերականգնողական աշխատանքներ են իրականացվում նաեւ Ստեփանակերտում: Կարգի են բերվում հոսանքափոխարկիչ կայանները, էլեկտրահաղորդման գծերը: Այդ աշխատանքները ծրագրվում է ավարտել նոյեմբերի կեսերին: Նախնական աշխատանքներ են կատարվում Ստեփանակերտ-Մարտունի 110 կիլովատտ էլեկտրահաղորդման գծեր անցկացնելու համար: «Հաստատ կարող եմ ասել, որ մեր կողմից կարվի ամեն ինչ ձմռանը հանրապետության բնակչությանը էլեկտրաէներգիայով ապահովելու համար», ասաց Լ. Բաբայանը:

Լ. Ա.

ԴԱՂՍՏԱՆ

Բասաեւը պատրաստվում է նոր գործողությունների

Դեռեւս բաց է Բասաեւի գրոհայինների կողմից Բուդյոննովսկում իրագործված ահաբեկչական գործողությունը, որի զոհը դարձան տասնյակ անմեղ բնակիչներ: Բասաեւին ու իր գրոհայիններին հաջողվեց առանց որեւէ դժվարությունների հեռանալ Բուդյոննովսկից: Ռուսաստանի Դաշնության իրավապահ մարմինների ձեռնարկած միջոցառումները նրա ձերբակալման եւ քրեական պատասխանատվության ենթարկելու ուղղությամբ որեւէ արդյունք չտվեցին:

Ինչպես հայտնի դարձավ երեկ, իրավապահ մարմինների տվյալների համաձայն Բասաեւը իր խմբի հետ միասին գտնվում է Դաղստանի տարածքում, որտեղ պատրաստվում է նոր գործողությունների: ■

digitised by A.R.A.R.@

ՔԱՂԽՈՐՀՈՒՐԴ

Վ. Խաչատրյան. «Քննադատությունը հաշվի ենք առնում»

Լրագրողների հետ հանդիպումը Երևանի քաղխորհրդի նախագահ Վահագն Խաչատրյանը բացատրեց «ծմռան հետ կապված խնդիրների մասին» զրույցի անհրաժեշտությամբ: Նշելով, որ նախորդ երկու ձմռանը ջեռուցված 800, 1800 շենքերից հետո «եւ հեշտ է, եւ դժվար» առաջիկա ձմռանն այդ թիվը հասցնել 2100-ի (1600-ը՝ բնակելի), նա ասաց, որ «մեր հիմնախնդիրը ներքին ցանցի վիճակն է, որի փոխելը թեեւ անհրաժեշտություն, բայց 4-5 մլն դրամ ծախսումներ է պահանջում»: Նախագահի ասելով, ջեռուցման միջոցով կլուծվեն բնակչության 40 տոկոսի հոգսերը, մյուս մասի խնդիրը՝ հումանիտար օգնությամբ նավթ ստանալու միջոցով՝ «Փարոսի» սկզբունքներին համապատասխան: Ըստ որում, ջեռուցվող շենքերի բնակիչները կարող են նավթի կտրոնները վճարել որպես ջեռուցման վարձ: Անդրադառնալով սակագներին, քաղխորհրդի նախագահն ասաց, որ նախորդ տարվա 360-ի փոխարեն այս տարի այն 1 Ձ-ի համար կհասնի 657 դրամի (իրականում կատարվում է 1400-ի ծախսում եւ գումարի մյուս մասը կվճարի քաղխորհուրդը): Փայտի, հարածխի եւ ջերմության ուրիշ աղբյուրների համեմատությամբ, նա ամենաէժանը համարեց կենտրոնական ջեռուցումը: Չորս տանիքների վերանորոգումը եւ շքամուտքերի դռների տեղադրումը (ամեն տարի 5,500 շենքի տանիք) նույնպես կնպաստեն կայուն ջերմաստիճանի պահպանմանը: Ի դեպ, հատկապես կենտրոնում շենքերի ֆիզիկական մաշվածությունը առավել մեծանում է առանց ջեռուցման: «Բարդ է Արաբկիրի եւ կենտրոնի ջեռուցման հնարավորության հարցը», քանի որ սրանց կաթսայատները միշտ աշխատել են գազով եւ առանց մազութի պաշարների առկայության հնարավոր չէ կաթսայատներն գործի դնել: Նախագահը անդրադարձավ նաեւ վերջին 9 ամիսներին վարձավճարների մուծմանը (60 տոկոսը), մուծումներ չկատարելու դեպքում հնարավոր՝ միջոցառումներին: Նա պատասխանեց լրագրողների հարցերին, որոնք վերաբերում էին քաղաքային տնտեսությանը գազ մատակարարելու, բնակչությանը հեղուկ գազ վաճառելու հնարավորություններին, փոխադրամիջոցների աշխատանքին, Երեւանի նոր կարգավիճակի հետ կապված ուրիշ հարցերի:

Այն հարցին, թե «ինչ քերք եք կարդում եւ ինչպես եք ընդունում քննադատությունը», նա պատասխանեց՝ կանոնավոր: «Բոլորից քննադատությունները հաշվի ենք առնում: Հարգում եմ մամուլը»:

ՅՈՒ. Ս.

«Տաք ձմեռ-95-96» ծրագրով նավթ կտրվի միայն «Փարոս» ծրագրում ընդգրկված ընտանիքներին, ուղեկցվել է ՀՀ կառավարության մարդասիրական օգնության կենտրոնական հանձնաժողովի հոկտեմբերի 3-ի նիստում, հանձնաժողովի նախագահ Ռաֆայել Բագոյանի ղեկավարությամբ:

«Փարոսի» տվյալներով, այս տարի Երեւան քաղաքում նավթ կստանար 25 դրամ, կանաչ գույն ունեցողները՝ 35 դրամ, իսկ կարմիր գույն ունեցողները՝ 45 դրամ: Կտրոնները կբաժանվեն հոկտեմբերի 16-ից մինչեւ նոյեմբերի 17-ը, շրջանների սոցիալական ծառայություններում, իսկ նավթի բաշխումը նախատեսվում է սկսել 1995 թ. նոյեմբերի 20-ից մինչեւ 1996 թ. փետրվարի 1-ը:

«Փարոսում» ընդգրկված ջեռուցվող շենքերի բնակիչներին նավթի փոխարեն կտրվի դրամական փոխ...

«ՁՄԵՌ-95-96»

Նավթը՝ «Փարոսում» ընդգրկվածներին

Կարիքավորների կարգերին տարագույն կտրոններ

նան շուրջ 90 հազար ընտանիքներ, յուրաքանչյուրը 100-ական լիտր: Բացառություն կկազմեն միայն ալեփի գոտում, ժամանակավոր կացարաններում բնակվող ընտանիքները, որոնց կհատկացվի 160-ական լիտր նավթ եւ յուրաքանչյուր լիտրի համար կգանձվի 20-ական դրամ: Ընտանիքները տարբերակված են ըստ կարիքավորության աստիճանի, ըստ այդմ էլ բնակիչներին կտրվեն 5 գույնի տարբերակված կտրոններ: Գույներով է պայմանավորվում նավթի դիմաց գանձվող գումարների չափը. սպիտակ կտրոն ունեցողները յուրաքանչյուր լիտրի համար կվճարեն 5 դրամ, դեղին կտրոնի դիմաց՝ 15 դրամ, նարնջագույնի հաստոցում, ջեռուցման ծախսերը մասամբ մարելու համար: Նախատեսվում է այս ձմռանը նավթով ապահովել հանրապետության բոլոր հանրակրթական դպրոցները:

Կառավարության մարդասիրական հանձնաժողովն այս տարի ավելի խիստ մոտեցում կցուցաբերի կտրոնների նկատմամբ ընդհանուր կտրոնից անջատված մասը, ինչպես նաեւ վնասված կամ ձեւափոխված կտրոններն անվավեր կհամարվեն: «Տաք ձմեռ-95-96» ծրագիրն այս տարի նույնպես ֆինանսավորում է ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալությունը եւ կիրականացնի ԱՄՆ-ի ժողովրդավարության եւ զարգացման հիմնադրամը:

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Երիտասարդները միավորվում են եւ քննարկում ապագա խնդիրները

Երիտասարդական կազմակերպությունների համաժողովը, որի կազմում են «Երք» ուսանողական սոցիալական շարժումը, ԱՄԵԱ միջազգային կապերի երիտասարդական ակումբը, «Երակ» կազմակերպությունը, «Միեւսա» երիտասարդ ծրագրավորողների կենտրոնը, Հայաստանի ազգային սկաուտական կազմակերպությունը, երիտասարդ լրագրողների «Չորս» միությունը, հայ-շվեյցարական «Առագաստ» ակումբը, սեռային հետազոտությունների երիտասարդական կենտրոնը, «Գիտաստղ» ակումբը, հանդիպում ունեցավ համաշխարհային սկաուտական բյուրոյի Եվրոպայի ներկայացուցիչ Ժան Կասինյոյի հետ: Պարոն Կասինյոն ծանոթացավ համաժողովության խնդիրներին, եւ քննարկվեցին ապագա համագործակցության եզրերը:

Այսօր ԱՕԿՍ-ի դահլիճում կկայանա համաժողովության անդամների հանդիպումը Գերմանիայի Դիսբաղեն քաղաքի երիտասարդական կազմակերպությունների միության հետ: Սա գերմանացի երիտասարդների պատասխան այցն է: Մինչ այդ նրանք հյուրընկալել էին ճարտարագիտական համալսարանի «Գերմանասերների ակումբի» անդամներին:

Գ. Ս.

ԲԱՆԿԵՐ

«Արմենիա» բանկի գործի լսումը հետաձգվեց մինչեւ հոկտեմբերի կեսերը

Հոկտեմբերի 2-ին ՀՀ Գերագույն դատարանում նախատեսված էր սկսել «Արմենիա» ժողովրդական բաժնետիրական բանկի գործունեության սնանկացման հետ կապված գործի լսումը: Այն հետաձգվեց մինչեւ հոկտեմբերի 23-ը, եւ մնում է միայն հուսալ, որ նշված ժամկետը չի փոփոխվի: Եթե է, այսօր դժվար է դատել, թե դատավճիռը ինչ կերպ կարող է ազդել սոցիալական գործոնի վրա, եւ այն չի՞ դառնա արդյոք ինքնանպատակ: Տվյալ դեպքում խնդիրն անգամ դատական կոլեգիայի անաչառության մեջ չէ, այլ հարցի մատուցման. շուրջ մեկ տարի առաջ դադարեցվեց «Արմենիա» բաժնետիրական բանկի առաջին մասնաճյուղի գործունեությունը, եւ այդ պահից համապատասխան մարմինները (ՀՀ կենտրոնական բանկ, ՀՀ նախագահին առընթեր վերահսկողական բաժին, ՀՀ դատախազություն) որեւէ լուրջ քայլ չեն ձեռնարկել տուժած ավանդատուների հարցի լուծման վերաբերյալ: Մինչդեռ նշված բանկը, ինչպես հայտնի է, գործում էր ՀՀ կենտրոնական բանկի արտոնագրով, եւ այսօր արդեն անհասկանալի է, թե ինչ գործնական արժեք ուներ այդ արտոնագիրը:

«Արմենիա» բանկի առաջին մասնաճյուղի աշխատանքների դադարեցմանը (մասնաճյուղն, ի դեպ, մինչեւ վերջին օրը բնակչությունից ընդունում էր ավանդներ) հաջորդեցին բանկի երկրորդ եւ երրորդ մասնաճյուղերի գործունեությունների առկախումները, ինչի հետեւանքով եւ ձեւավորվեց խաբված ավանդատուների շուրջ 13 հազարանոց բանակը: Բանակ, որը կոչված էր ազդարարել հայրենական սոցիալական շարժման սկիզբը: Տուժած ավանդատուների կողմից «ձեռնարկվելիք եռանդուն գործողությունների առաջին դրսեւորումը» արձանագրվեց 1995-ի փետրվարի 20-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի առջեւ կազմակերպված նստացույցի ձեւով: Միջոցառմանը այնուհետեւ հաջորդեցին բողոքի նոր ցույցեր արդեն ՀՀ նախագահի նստավայրի առջեւ մարտի 3-ին ավանդատուների 5 հոգանոց պատվիրակությանն ընդունում է ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, խոստանալով նախագահին տեղյակ պահել ավանդատուների պահանջների մասին: Այնուհետեւ բազմաթիվ դատարկ խոստումներ տարբեր պաշտոնյաների կողմից: Անձնավորելու միտում չկա, երբ ակնհայտ է հետեւյալը. յուրաքանչյուր նվաճում, որի կատակերգությամբ չեն հաղթահարում ատողիս հրավիրել մեր պաշտոնյաները, արդարացված է միայն այն դեպքում, երբ տվյալ ձեռնարկումը նպաստում է սոցիալական շերտի բարգավաճմանը: Սակայն մինչ օրս սոցիալական շերտ հասկացությունը բավական մշուշապատ մի հասկացություն է, որը կամակոր ձեւով չի ընկալվում կառավարական բարձունքներից:

Հուսանք, որ հոկտեմբերի 23-ին սկսվելիք դատավարությունը ինչ-որ կերպ կխթանի սոցիալական դեսության կայացման գործընթացը, գործնականում արդյունավետ ՀՀ Սահմանադրության մեջ տեղ գտած մարդու՝ իրավունքներին վերաբերող համապատասխան հոդվածների ոչ ավելորդ լինելը:

Ա. Դ.

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Ավստրալիայի դեսպանը հանձնեց հավատարմագիրը

ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանին հոկտեմբերի 3-ին իր հավատարմագիրը հանձնեց Հայաստանում Ավստրալիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ջեֆրի Ռոբերտ Բենթլին: Գագիկ Հարությունյանը դեսպանին հակիրճ ծանոթացրել է հանրապետության քաղաքական եւ տնտեսական կացության:

Հանրապետությունում առկա մի շարք հիմնահարցերի լուծումը Գագիկ Հարությունյանը պայմանավորել է տարածաշրջանային խնդիրներով, մասնավորապես ադրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմամբ: Վերջին շրջանի կարեւոր իրադարձություններից նա առանձնացրել է Սահմանադրության ընդունումը, ինչը հնարավորություն է տվել հստակորեն տարանջատել իրավունքներն ու պարտականությունները, ապահովել կառավարման համակարգի անխափան եւ արդյունավետ գործունեությունը: Փոխնախագահը նշել է, որ երկու երկրներն ունեն համագործակցության հարաբերությունների զարգացման մեծ ներուժ, եւ կարող են լավագույնս համագործակցել տնտեսության տարբեր ոլորտներում, ինչպես նաեւ գիտության եւ մշակույթի բնագավառներում: Դեսպան Ջեֆրի Ռոբերտ Բենթլին, հավաստելով Ավստրալիայի ժողովրդի եւ կառավարության բարի զգացումները Հայաստանի նկատմամբ, վստահեցրել է, որ ջանք չի խնայի հայ-ավստրալիական կապերի հետագա զարգացմանն օգտակար լինելու համար:

Հետագա հարաբերությունների աշխուժացման գործում կարեւորվել է նաեւ ավստրալահայ համայնքի դերը: Ընդունելությանը ներկա էր ՀՀ արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Վարդան Օսկանյանը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

«Վրաստանը դեմ չէ նավթամուղի մի քանի ուղեգծերի կառուցմանը»

ԲԱՔՈՒ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: «Ադրբեջանական նավթամուղն ինքնին երաշխիք չէ Վրաստանի անկախության, թեպետ այն դրականորեն կներգործի նրա էկոնոմիկայի զարգացմանը», խաբարսերվիս գործակալությանը տված հարցազրույցում հայտարարեց Էդուարդ Շեւարդնաձեն: Ընդսմին նա նշեց, թե իր երկիրը դեմ չէ նավթի արտահանման երկու ուղեգծերի գոյությանը: Վրաց պետության առաջնորդի վարչակազմի ղեկավար է. Սամրաձեն իր հերթին զարմանք հայտնեց այն առթիվ, որ Մոսկվայի կողմից տարիֆադրույքներն իջեցնելու պատճառով, Բաքուն նախապատվություն է տալիս ռուսաստանյան տարբերակին: Թբիլիսին հենց սկզբից պատրաստ էր էական արտոնություններ տրամադրել, իսկ սկզբնական փուլում համաձայն է անվճար բաց թողնել նավթը, ասաց նա: Սակայն եթե իրատես լինենք, ավելացրեց Սամրաձեն, պարզ է, որ առանց հաշվի առնելու Ռուսաստանի շահերը, նավթի արտահանության հիմնահարցն անհնար է լուծել:

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒՄ

«Համաներումը չի հանգեցնի հանցագործությունների աճին»

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐԿ: Հայաստանի Ազգային ժողովի կողմից համաներման մասին երրորդ օրենքի ընդունումը չի հանգեցնի երկրում քրեածին իրավիճակի սրմանը: Այս մասին Սնարկի թղթակցին տված հարցազրույցում հայտարարեց ՆԳ-ի իրավաբանական բաժնի վարիչ Հենրիկ Խաչատրյանը: Նրա կարծիքով, խիստ տարբերակված մոտեցումը հիմնահարցին գործնականորեն բացառել է հանցագործությունների մակարդակի բարձրացման վտանգը, որը, ինչպես հայտնի է, իջնելու միտում ունի: Խաչատրյանի ասելով, վերջին համաներումը չի վերաբերում անհատի եւ պետության նկատմամբ ծանր ոճրագործություններ կատարած անձանց, ռեցիդիվիստներին, դասալիքներին, դրամանենգներին եւ այլ ծանր հանցագործություններ կատարածներին: 2000-2500 համաներում ստացածներից, նշեց Խաչատրյանը, գերիշխում են կանայք, հաշմանդամներ եւ 3 տարվա դատապարտված անձինք, որոնք հասարակության համար վտանգավոր չեն:

ՂԱՐԱԲԱՂ

Շինանյութերի կոմբինատը վերականգնում է հզորությունները

Ստեփանակերտի շինանյութերի կոմբինատը նախատեսում է վերաբացել նախկին արտադրամասերը: Ինչպես տեղեկացրեց կոմբինատի տնտեսագետ Սերգեյ Ավագյանը, արդեն գործում է Զարունբաղի մարմարի, խճի եւ ավազի արտադրամասը, մոտ ժամանակներս նախատեսվում է վերաբացել Հարավի երկրորդ քարհանքը, իսկ հետագայում՝ Հայկազովի մարմարի երկրորդ արտադրամասը: Դրա համար իրական հնարավորություն է ստեղծել աշխատուժի ավելացումը: Կոմբինատում վերջերս աշխատում էր 98 մարդ, այդ թիվը ավելացավ ԼՂՀ պաշտպանության բանակից զորացրված 20 աշխատողներով:

Անցյալ տարվա ութ ամսվա ընթացքում 158.4 տոկոսով ավելացել է արտադրանքի թողարկումը: Այս տարվա նույն ժամանակահատվածում թողարկվել է 37.576.000 դրամի արտադրանք: Ըստ նույն աղբյուրի, արտադրվել է 353.1 տոննա կիր, 592 խորանարդ մետր բնական քարից բլոկներ, 5042 քառակուսի մետր երեսպատման սալիկներ եւ այլն:

Թողարկված արտադրանքից ստացվել է 24.180.000 դրամի առևտուր, որը հիմնականում իրացրել է ԼՂՀ շինարարության նախարարությունը:

Վ. Ս.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Դեղերը բերվեցին Հայաստան

Ինչպես տեղեկացրել էինք, հոկտեմբերի 2-ին ամերիկյան «Միրտը սրտին» կազմակերպությունը եւ Ամերիկայի ընտանեկան բժիշկների ակադեմիան Հայաստան բերեցին մեկ օդանավ դեղորայք, որը հանձնվեց պոլիկլինիկաներին եւ հիվանդներին անվճար տրամադրելու համար: Առողջապահության նախարարությունից տեղեկացրին, որ դիմել կարող եք Երեւանում թիվ 2, 8, 14, 17, 19 պոլիկլինիկաներ, Գյումրիի թիվ 1, 3, Վանաձորի թիվ 1, 5, Իջեւանի եւ Գորիսի կենտրոնական պոլիկլինիկաներ: Հոկտեմբերի 2-6-ը ամերիկյան բժիշկները կմասնակցեն դեղերի բաշխմանը, այնուհետեւ աշխատանքը կշարունակեն հայ բժիշկները: Ստացվել են բազմաթիվ անուն դեղանյութեր, որոնցով բերեւս հնարավոր լինի սպասարկել հիվանդությունների ողջ սպեկտրը:

Ս. Գ.

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941 AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ էջադրումը ՊԱՎԵԼ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

Գագիկ Հովհաննիսյան. «Արթիկի շրջանի համար կենսական ամենամեծ խնդիրը ջուրն է»

- Ներկայացրեք, խնդրեմ, շրջանը:

- Շրջանը 33 հազար բնակիչ ունի (առանց Արթիկ քաղաքի), որոնք ապրում են 23 բնակավայրերում: Դրանցից մեկը, Պեմզաշենը, քաղաքատիպ ավան է, մյուսները մեծ ու փոքր գյուղեր են: Մեր տարածքը ընդգրկում է ծովի մակերեւույթի 1400 մ մինչեւ 3000 բարձրություն-

ներում, որովհետեւ մեր ամենամեծ հոգսը եւ խնդիրը, եւ ողջ շրջանի ջրի խնդիրն է: Երեք գյուղ ունենք՝ Տուֆաշեն, Հայրենյաց, Հայկասար, որոնք սնվում էին Պեմզաշեն ավանից եկող ջրով, իսկ դա հազիվ էր բավարարում հենց ավանին, այնպես որ այդ գյուղերը գործնականում տասնամյակներով ջրազուրկ են եղել: Մենք Մանթաշի ջրամբարից մոտ 30 կիլոմետրանոց ջրագիծ կառուցեցինք, անցյալ տարի աշնանը հանձնել շահագործման, եւ այդ գյուղերին ջուր տվինք: Երանի տեսնեիք, թե

գործարանը, կարի, գուլպայի ֆաբրիկաները, ռեզիստորների գործարանը, «Արագածը», որը կոնդենսատորներ է արտադրում, հացի գործարանը եւ տեղական արդյունաբերության որոշ մանր-մունր ձեռնարկություններ (լիմոնադ, գարեջուր): Քաղաքում խորհրդատնտեսություն էլ կար, դա լուծարվել է եւ շրջանային ու քաղաքային խորհուրդների համատեղ որոշմամբ դարձել է քաղգործկոմի տրամադրության տակ, որի հիման վրա որոշել ենք ստեղծել գյուղատնտեսական ձեռնարկություն: Բայց այն ա-

հարց, երկու ամիս ժամկետով, արդեն լուծված է: Նրանք կզբաղվեն շենքերի, կոյուղու, էլեկտրագծերի վերանորոգմամբ, աղբահանությամբ եւ այլն, եւ դրա դիմաց կստանան 10 հազար դրամի համարժեք սննդամթերք՝ ալյուր եւ ձկան պահածո: Խմբերը կազմված են, աշխատանքների մի մասն սկսված է:

- Իսկ արդյունաբերական բավական մեծ պոտենցիալի առավել լավ օգտագործման ի՞նչ հեռանկարներ կան:

- Վերամբարձիչավորման ուղի-

ԳՈՐԾՈՒՂՈՒՄ

Արթիկ. Շրջանը Արագածի փեշին

Արթիկի շրջգործկոմի նախագահի առաջին տեղակալ Գագիկ Հովհաննիսյանն ու քաղգործկոմի նախագահի տեղակալ Գեւորգ Փրուկյանն ընթերցողի հետ կիսում են իրենց հոգսերն ու ծրագրերը:

ների վրա ընկած լեռնային հարթավայր: Շրջանի հարավային սահմանը Արագած լեռն է: Շրջանը հիմնականում գյուղատնտեսական ուղղվածություն ունի, Պեմզաշեն ավանում ունենք նաեւ արդյունաբերական ձեռնարկություններ՝ շինարարական իրերի կոմբինատ, կարի ֆաբրիկա, հիդրոսարքերի գործարան: Արդյունաբերական ձեռնարկություն ունենք նաեւ Մեծ Մանթաշ գյուղում, «Զովունի» միավորման բազմապրոֆիլ կոմբինատն է:

- Դրանք հիմա ինչպե՞ս են գործում:

- Կամ չեն գործում, կամ գործում են խիստ ընդհատումներով: Պեմզաշենի շինիրերի կոմբինատը բավականին լավ է գործում, նա իր 1992 թվականի մակարդակին է հասել: Կարի ֆաբրիկաները կանգնած են, հումքի ստացման եւ արտադրանքի իրացման դժվարություններ ունեն: Պեմզաշենի հիդրոսարքերի գործարանի արտադրությունը շատ մեծ տարածք է, դրա համար էլ իր պրոֆիլով համարյա չի աշխատում, կենցաղային ուղղվածություն է ընտրել, վառարաններ է պատրաստում:

- Բնակչությունը դրանք գնո՞ւմ է:

- Բնակչությունն էլ, հիմնարկ ձեռնարկություններն էլ: Մեր բոլոր դպրոցները այդ վառարաններով ենք ձմռանը տաքացրել եւ, ի դեպ, միակ շրջանն ենք ողջ հանրապետությունում, որ ուսումնական նորմալ պրոցես ենք ապահովել ողջ ուսումնական տարվա ընթացքում, առանց ձմեռային հարկադիր ընդհատումների:

- Ձեր ամենամեծ հոգսը...

- Ունենք երեք ջրամբար. Մանթաշինը 8,2 միլիոն խորանարդ մետր տարողությամբ, Վարդաքարինը 5 միլիոն խորանարդ մետր տարողությամբ, եւ Արթիկինը 2 միլիոն խմ տարողությամբ, որն անցյալ տարվա մայիս ամսին փլուզվեց, ահագին մեծ վնաս պատճառելով Նոր կյանք ու Վարդաքար գյուղերի բնակչությանը: Մոտ 420 հեկտար հողատարածություն զրկվեց ոռոգման հնարավորությունից: Ցավոք, եղան նաեւ մարդկային զոհեր: Ջրամբարն առայժմ չի վերականգնվել, բայց արդեն այդ ուղղությամբ կառավարական որոշում կա: Միջոցներ են նախատեսվել:

- Մյուս երկուսը նորմա՞լ են գործում:

- Վարդաքարի ջրամբարը անմիջապես այդ փլուզվածի տակ էր, նրա ջրերը լցվեցին առաջինի մեջ եւ այստեղ էլ վտանգավոր իրավիճակ առաջացավ: Ուսումնասիրություններ կատարվեցին, եւ դրանց հիման վրա այժմ մենք Վարդաքարի ջրամբարը լրիվ դատարկում ենք՝ ամրացման ու նորոգման աշխատանքներ կատարելու համար, որովհետեւ հողի պատճառով ամբողջ ջրմուղը լցվել է այստեղ, եւ հատակը բարձրացել է, վտանգ կա, որ նույնիսկ ջրերը հատակային խողովակի... Ես այս մասին դիմել եմ

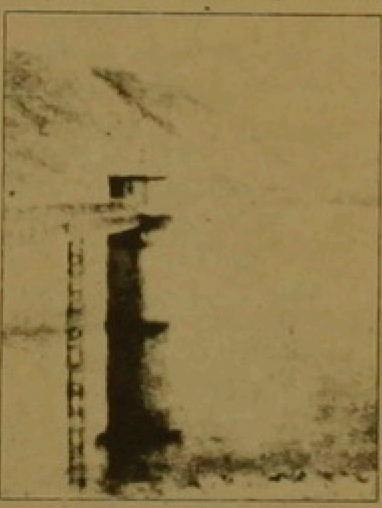

Մանթաշի ջրամբարը

ինչ ցնծություն էր, ինչ մատաղներ էին անում...

- Հիմա բոլոր գյուղերն էլ նորմալ ջուր ունե՞ն:

- Ցավոք, ոչ: Մանթաշի ջրամբարի ջրի ծավալը այս տարի շատ քիչ էր, հազիվ 5 միլիոն խմ լցվեց նախատեսված 8,2 միլիոնից: Դաժան երաշտ եղավ, ստիպված երկու անգամ ոռոգման ջուր բաց թողեցինք գյուղացիներին: Հիմա ընդամենը 2 միլիոն խորանարդ մետր ջրով ենք ձմեռ մտնում, երբ աշունը ջրառատ չեղավ՝ շատ սուղ վիճակ կստեղծվի: Դրա համար էլ անցել ենք խմելու ջրի բացթողման ժամային ռեժիմի: Հիմա երեք գյուղն էլ, մյուսների նման, գրաֆիկով են ջուր ստանում:

- Չեղածից լավ է՞...

- Իհարկե լավ է, բայց մենք ուզում ենք մշտական ջուր ունենալ: Դրա համար հիմա երկրորդ 30 կիլոմետրանոց ջրագիծն ենք կառուցում: Դա պետական պատվեր է, ֆինանսավորվում է գյուղնախարարության կողմից, բայց, հասկանալի է, ամենաշահագրգռված կողմը մենք ենք, հավաքագրել ենք բոլոր հիմնարկների ուժերը, որ կառուցմանն օգնեն: Նպատակն այն է, որ Մանթաշից վայրկյանում մի 1000 լիտր ջուր բերենք ջրամբար, դա տարեկան եւս 3-4 միլիոն խորանարդ մետր կլինի, եւ այդ դեպքում այդ հիմնախնդիրը մեկընդմիշտ կլուծվի: Հուսով ենք այս տարի, մինչեւ ձմռան գալը, այդ աշխատանքն ավարտել: Դա շրջանի համար կենսական ամենամեծ խնդիրն է...

Գեւորգ Փրուկյան. «Արթիկը զարգացած կենտրոն էր եւ կարող է ավելի բարձր արդյունքների հասնել»

- Արթիկը 24 հազար բնակչությամբ քաղաք է: Նախկինում եղել է զարգացած արդյունաբերական կենտրոն: Ունենք 8 արդյունաբերական ձեռնարկություն՝ «Արթիկտուֆ» պետական ձեռնարկությունը, փոքրածավալային էլեկտրասարքավորումների գործարանը, պայմանա-

առայժմ չի գործում, որովհետեւ գյուղնախարարությունը դեռեւս չի հաստատել մեր երկու գործկոմների այդ որոշումը: Հարցն, իհարկե, պիտի լուծվի կառավարության մակարդակով, բայց կարգն այն է, որ առաջարկությունը ներկայացնի գյուղնախարարությունը, որը ապրիլից մինչեւ հիմա լուռ է:

- Հավանաբար սպասում են շրջանների լուծարմանը եւ նոր Սահմանադրության համաձայն համայնքային կառավարման անցնելուն:

- Հավանաբար: Բայց, որքան ես տեղյակ եմ, այս տարի համայնքի ընտրություն դեռ չի լինի:

- Ձեր թվարկած ձեռնարկություններն ինչպե՞ս են աշխատում:

- «Արթիկտուֆ» ֆիրման այսօր աշխատում է իր նախագծային հզորության 40-45 տոկոսի չափով: «Էլեկտրոնիկա» գործարանն աշխատում է իր հզորության երեւի 30 տոկոսի չափով, 10 տոկոսի սահմաններում «Արագած» գործարանը, մնացածները գրեթե անգործության են մատնված: Պատճառները

ներ ենք փնտրում: Օրինակ, կոնդենսատորների գործարանում ուզում ենք հոսքային գծեր ստեղծել հեռուստացույցների արտադրության համար: Նախագծերը կազմված են, հումքի, սարքավորումների ձեռքբերման հարցերը լուծված են, ռուսաստանյան սպառողների հետ պայմանագրեր կնքված են... Մի 12 միլիոն դրամի ձեռքբերման խնդիր կա...

- Թող գործարանը վարկ վերցնի...

- Վարկի տոկոսը բարձր է, տակից դուրս չեն գա: Այդ հարցով քաղգործկոմը միջնորդագիր է ներկայացրել արդյունաբերության նախարարությանը, խնդրել ենք օգնել: Ինչ-ինչ հույսեր կան:

- Գործարանները չե՞ք ուզում սեփականաշնորհել:

- «Էլեկտրոնիկան» արդեն սեփականաշնորհված է, ընթացքի մեջ է փոքրածավալային էլեկտրասարքավորումների գործարանի սեփականաշնորհումը, երկուսն էլ բաց բաժնետիրական ընկերություններ են, մյուսներն էլ պիտի սեփականաշնորհվեն: Միայն «Արթիկտուֆ» ֆիրման չի սեփականաշնորհվի, կմնա որպես պետական մենաշնորհ:

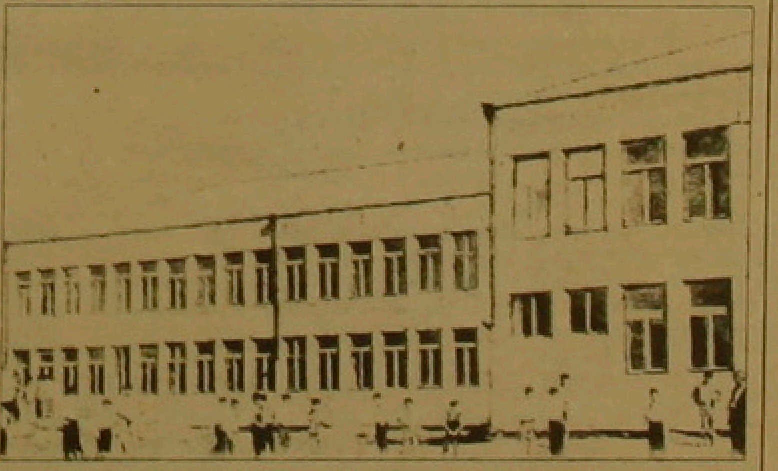

Արթիկի թիվ 7 դպրոցի շենքը, որը երկրաշարժից հետո կառուցել են լիտվացի շինարարները

եւ օբյեկտիվ են, եւ սուբյեկտիվ: Ասենք, կարի ֆաբրիկայի չաշխատելու հիմնական պատճառը հումքն է, կտորեղենը, որը նա հիմնականում ստանում էր Գյումրու գլխամասային ձեռնարկությունից: Բայց հիմա կտորի արժեքն այնքան թանկ է, որ բերելն իրեն չի արդարացնում: Պատկերացրեք, մեկ մետրն արժե 4 հազար դրամ: Մինչեւ կարում են, շուկա հանում, թանկության պատճառով չի սպառվում: Մանր-մունր գործեր են անում, անհատական պատվերներ են կատարում, բայց դա չնչին բան է:

- Իսկ գործազրկությունը դրա հետեւանքով սոցիալական լարվածություն չի՞ առաջացնում:

- Գործազրկության դրոշմն, այո, ունենք: Զբաղվածության կենտրոնում 1500 հոգի է գրանցված, որի գրեթե կեսը քաղաքի բնակիչներ են: Զանազան միջոցներով փորձում ենք լարվածությունը մեղմել: Օրինակ, ԱՄՆ-ը մի ծրագիր ունի «Սնունդ աշխատանքի դիմաց». Դրանով 210 մարդու աշխատանքի

- Դուք ասացիք, որ «Արթիկտուֆը» 40 տոկոսով է աշխատում: Ինչո՞ւ:

- Նրա արտադրանքի հիմնականում տուֆն է, երեսպատման սալիկները, պահանջարկը քիչ է, եւ դա կապված է շինարարական ծավալների նվազման հետ:

- Բնակչությունն ինչպե՞ս է ապրում, պետբյուջեին պարտք ունի՞:

- Ջրի, աղբահանության, էլեկտրաէներգիայի ծախսի գումարները հավաքելը դժվար է, շատ դժվար: Սեպտեմբերին հավաքել ենք այդ գումարների 50 տոկոսը: Ժողովրդի ձեռքին գումար չկա...

- Իսկ եթե պատերազմական վիճակն անցնի, շրջափակումները վերանան, դուք հույս ունե՞ք, որ ձեր տնտեսությունը արագորեն ոտքի կկանգնի:

- Իհարկե, առանձին ճյուղերի գծով երբեմնի մակարդակից էլ շատ ավելի բարձր արդյունքների կհասնենք...

[illegible]

ՄԻՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հանդիսություններ նվիրված «Նոր Արաբկիրի» 70-ամյակին

Սեպտեմբերի 29-ին հայ «մեծանուն» գրող, արաբկիրցի Տիրան Չրաքյանի (Ինտրա) ծննդյան 120-ամյակին նվիրված գիտաժողովով սկսված «Նոր Արաբկիր» 70-ամյակի առթիվ կազմակերպված հանդիսությունների ծրագիրը շարունակվեց հաջորդ օրը: Առավոտյան ժամը 11-ին տեղի ունեցավ՝ պատարագ Հայրենական մեծ պատերազմում եւ Արցախում զոհված արաբկիրցիների հուշաքարին: «Նոր Արաբկիր» հայրենակցական բարեգործական միության փոխնախագահ Գրիգոր Ամալյանի բացման խոսքից հետո հուշաքարին ծաղկեպսակներ դրվեցին միության եւ Արաբկիրի շրջանի գործկոմի, «Կարս» հայրենակցական միության անունից: Ծաղկեպսակ դրվեց նաեւ Հայրենականում զոհված արաբկիրցիների հիշատակը հավերժացնող հուշահամալիրին (համալիրը կառուցված է 1990 թ.-ին):

Սեպտեմբերի 30-ին ժ. 12-ին Երեւանի Հաղթանակի զբոսայգուն հարող տարածքում հավաքված արաբկիրցիներ, տարբեր հայրենակցական միությունների ներկայացուցիչներ, հյուրեր ներկա եղան այստեղ կառուցվելիք Նոր «Սուրբ Հարություն» եկեղեցու հիմնաքարի տեղադրման հանդիսավոր արարողությանը, որի բացման խոսքով հանդես եկավ «Նոր Արաբկիր» միության նախագահ Ֆիլիպ Ղազարյանը: Եկեղեցին կկառուցվի Գառնիկ Ղամբարյանի նախագծով: Եկեղեցու հիմնաքարի ժապավենը կտրեց հին արաբկիրցի 95-ամյա Սարգիս Ամալյանը: Եկեղեցու կառուցումը կիրականացնի արաբկիրցիների նվիրական ցանկությունը՝ բազմաթիվ ավերված եկեղեցիների փոխարեն ունենալ մեկը, որ դառնա արաբկիրցիներին միավորող հոգեւոր կենտրոն, կրթօջախ, որ կիղկի գալիք սերունդների միտքը եւ հոգին:

Նույն օրը Երեւանի ալյումինի գործարանի մշակույթի պալատի միջանցքում բացվեց նշանավոր հոբելյանին նվիրված ցուցահանդես, ուր ներկայացված էին Հին եւ Նոր Արաբկիրի կյանքի դրվագների, դեմքերի եւ դեմքերի, Հայրենականում եւ Արցախում ընկած արաբկիրցիների մասին «պատմող բազմաթիվ ցուցանմուշներ՝ կենցաղային ամենատարբեր իրեր, կավե սափորներ, լուսանկարներ, փաստաթղթեր, ձեռագործ աշխատանքներ, նկարներ: Արաբկիրցիների անձնական հավաքածուներից կազմված այս ցուցադրությունը կդառնա «Նոր Արաբկիր» միության ծրագրած «Արաբկիր» թանգարանի սեփականությունը:

Ժամը 14-ին մշակույթի պալատի դահլիճում սկսվեց «Նոր Արաբկիրի» հիմնադրման 70-ամյակին նվիրված հանդիսավոր նիստը, որը բացեց միության վարչության անդամ, Արաբկիրի շրջանի գործկոմի փոխնախագահ, ԱԺ պատգամավոր Հարություն Խաչատրյանը: Այնուհետեւ Ֆիլիպ Ղազարյանը արաբկիրցիներին շնորհավորեց հոբելյանի առթիվ, հիշեցնելով, թե ինչ տեսակ դժվարին պայմաններում հանձին Նոր Արաբկիրի իր երկրորդ ծնունդն ստացավ Արաբկիրը, ինչպես ամայի բլուրներում ծնվեց Նոր Արաբկիր ավանը՝ «եւ ծուխը ելավ եւ կյանքը ծաղկեց» (Վահագն Դավթյան, ծագումով արաբկիրցի): Այսօր Նոր Արաբկիրում ապրում է 170 հազար բնակիչ:

Հնչեցին բազմաթիվ ելույթներ՝ հին արաբկիրցի, Նոր Արաբկիրի առաջին նորաբնակ, 90-ամյա Սեդրակ Խեղիբեկյան, գրող Գեւորգ Դեւրիկյան (նրա աջակցությամբ վերջերս լույս տեսավ «Նոր Արաբկիր-ապրող կոթող» գիրքը), «Սեբաստիա» հայրենակցականի նախագահ Գրիգոր Ջանիկյան, «Հայ կազուններ» ազգային սկաուտական միության գեներալ խմբապետ Լեւոն Մխիթարյան, մշակույթի ֆոնդի նախագահ Ալեքսանդր Հարությունյան, շվեյցարացի բանաստեղծ, ծագումով հայ Վահե Գոդել:

Հայտարարվեց ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ին եւ ԳԱ պրեզիդենտ Ֆադեյ Սարգսյանին «Նոր Արաբկիր» միության պատվավոր անդամի կոչում շնորհելու եւ ոսկեզօծ հուշամեդալով պարգեւատրելու մասին:

Հանդիսությունների ծրագիրն ավարտվեց ալյումինի գործարանի մշակույթի պալատի երգի եւ պարի խմբերի համերգով:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ազգային

«Մի մեծ ազգ ցուցափեղկերում»

«Art armenien: une grande nation sous vitrines»

Քսանհինգ տարի առաջ այսպես էր վերնագրել փարիզյան «Վալյոր ակտյուել» թերթը հայ արվեստին նվիրված իր հոդվածը (16.11.70): Խոսքը քառորդ դար առաջ հայ-ֆրանսիական մշակութային կապերի գծով տեղի ունեցած մի աննախադեպ իրադարձության՝ Լուվրի համալիրի ձախ թևում՝ Դեկորատիվ արվեստի թանգարանում բացված «Հայկական արվեստը Ուրարտուից մինչև մեր օրերը» ցուցահանդեսի մասին է, որը ֆրանսիական և եվրոպական մամուլն իր ժամանակին որակեց որպես «համաշխարհային պրեմիերա» («Ֆրանս-սուար», 23.10.70), «Մի խնկական հրաշք» («Մոնդ», 28.10.70), «Փարիզի աշնանային գեղարվեստական սեզոնի գագաթնակետ» («Նացիոնալ Ցայտունգ», Բազել, Ցյուրիխ, 07.11.70): «Պարիզիեն լիբերե» (22.10.70), «Յումանիտե» (02.11.70) և այլ թերթեր իրենց հոդվածներում, անդրադառնալով հայ ժողովրդի դասական ճակատագրի հարցերին, ընդգծում էին, որ արշավանքների, աղետալիությունների, ջարդերի դաժանությամբ հայերը ցրված են եղել իրենց դասական

Ցուցահանդեսի բացումը

հայրենիքը և սփռվել աշխարհով մեկ, իսկ մի մասն էլ ծվարել է մի հողակտորում, որը կազմում է հայերի երբեմնի բնակեցված տարածքի հազիվ մեկ տասներորդ մասը: Սակայն հենց այստեղ՝ Խորհրդային Հայաստանում են պահպանվել համաշխարհային նշանակություն ունեցող այն հուշարձանները, որոնք հյուրընկալվել են Փարիզում: «Պենդյան» (նոյեմբեր, 1970) գրում է. «Երեքհազարամյա հնուց շնորհալի հայ ժողովուրդն այժմ ընկնող ավանդ ունի արևմտյան քաղաքակրթության մեջ: Հատկապես տրամաբանական, չափավոր, սակավախոս ու միասնական ոճով ճարտարապետությունը ռոմանական արվեստի անմիջական նախորդներից, ամենաանկախ ակունքներից մեկն է»:

«Տոկունություն, նրբություն, մարդկային ջերմություն, ահա թե որոնք են այն ժողովրդի, որի արվեստն այնքան աղետներից հետո նրա հարատևման լավագույն երաշխիքն է», գրել էր «Ֆիգարոն» (15.10.70): «Մոնդի» 1970 դեկտեմբերի 26-ի համարում տպագրված Պոլ Արինջիի(?) «Մի մոռացված ցեղասպանություն» հոդվածը նվիրված էր 1915-1923 թթ. Օսմանյան և Քեմալական Թուրքիայում կազմակերպված հայոց ջարդերին:

Հնարավոր չէ անդրադառնալ «Հայկական արվեստը Ուրարտուից մինչև մեր օրերը» ցուցահանդեսին նվիրված բոլոր հոդվածներին, որոնց թիվը հարյուրից շատ ավելի էր:

Փարիզի թերթերի ու հանդեսների դրվատական գնահատականներին միահամուռ ձայնակցեցին ցուցահանդեսի բազմահազար այցելուները, որոնք հիացական գրառումներ թողեցին այցելուների տպավորությունների երկու մեծածավալ մատյաններում: Դրանք գրված են ֆրանսերեն, հայերեն, անգլերեն, ռուսերեն, գերմաներեն, իսպաներեն, ճապոներեն, պարսկերեն, արաբերեն և այլ լեզուներով: Հեղինակներն են անվանի արվեստագետներ, պատմաբաններ, ճարտարապետներ, նկարիչներ, գրողներ, հասարակական-քաղաքական գործիչներ, պարզապես այցելուներ:

«Ինչպիսի՜ հրաշք», գրել է ֆրանսիացի դերասանուհի և վիպագիր Սիմոնա Սինյորեն(?): «Շա՜տ գեղեցիկ է», նրան կրկնել է աշխարհահռչակ կինոաստղ Գրետա Գարբոն: «Հայկական արվեստը հրաշալի է», արձանագրել է ռուս նկարիչ Նիկոլայ Պոլյակովը: «Հայկական քաղաքակրթության ինչպիսի՛ հիանալի վկայություն», հավաստել է մի այլ այցելու:

Այս ամենը վկայում է «Հայկական արվեստը Ուրարտուից մինչև մեր օրերը» ցուցահանդեսի փայլուն հաջողության մասին, ցուցահանդես, որը, դժբախտաբար, իր ժամանակին պատշաճ վերաբերմունքի չարժանացավ Հայաստանի այն ժամանակվա ղեկավարության կողմից, որին թվաց, թե կատարվածը առօրեական մի բան է, ինչը երբ ցանկանա, Լուվրը նորից իր դռները կբացի Հայաստանի առջև: Երեք ամսվա ընթացքում հանրապետության ղեկավարներից և ոչ մեկը հարկ չհամարեց այցելել ցուցահանդես: Նրանց անտարբերությունն էլ պատճառ դարձավ, որ խափանվի ցուցահանդեսի աշխատանքներին նվիրված փաստագրական կինոնկարի ստեղծման նախաձեռնությունը, անիրագործելի մնաց նույն ցուցադրությունը տարբեր երկրներ (ԱՄՆ, Արգենտինա, Լիբանան) տեղափոխելու առաջարկությունները, վերջապես, որևէ հավար(?) պատշաճ ամփոփվեն ու գնահատվեն ցուցահանդեսի աշխատանքները:

Ինչևէ, առ ինչ՞ս հայտնվեցին հայ ժողովրդի հոգևոր գանձերը Լուվրի կամարների տակ:

Նման ցուցահանդես կազմակերպելու գաղափարը ծնվել էր Ֆրանսիայում խորհրդային դեսպանատանը: Այդ գործում շնորհակալ դեր խաղաց այդ տարիներին խորհրդային դեսպանության առաջին քարտուղար Մարատ Խառազյանը: Նա էր ցուցահանդեսի կազմակերպման միտքը հուշել դեսպան Վալերիան Զորինին, որը և իր հերթին, 1968 թ. մարտին, Ֆրանսիայի մշակութային գործերի պետական նախարար, դը Գոլի մերձավոր, անվանի գրող Անդրե Մալրոյի հետ հանդիպման ժամանակ, այդ առթիվ առաջարկ է արել նրան: Մալրոն մի պահ մտորելուց հետո սիրով համաձայնություն էր տվել նման ձեռնարկմանը: «Ցուցահանդես նվիրված Ուրարտու՞ն, նման մի ցուցահանդեսի համար ես նախօրոք տալիս եմ իմ համաձայնությունը: Այդ ավելացրել էր՝ անպայման ոսկյա իրեր բերել: Չգիտեմ ինչու, բայց ֆրանսիացիներին դուր են գալիս ոսկյա իրերը: Մի տեսակ Թութանխամոնի ցուցահանդեսը: Ի՞նչ հաջողություն»:

Այդ օրվանից ցուցահանդեսի կազմակերպման համար կանաչ ճանապարհ բացվեց: 1969 թ. գարնանը Ֆրանսիայի մշակութային գործերի նախարարությունը առաջարկեց ցուցահանդեսի գլխավոր կոմիսար նշանակել Փարիզի Արևելյան արվեստների թանգարանի տնօրեն Վաղիմ Եղիսեևին (Մոսկվայի հռչակավոր Եղիսեևյան խանութի նախկին տիրոջ որդուն), իսկ նրա տեղակալ՝ ֆրանսահայ ճարտարապետ Էդուարդ Ութուջյանին:

Վ. Եղիսեևը երկու անգամ եկավ Երևան և մշակույթի նախարարության ու թանգարանների աշխատողների հետ միասին զբաղվեց ցուցանմուշների ընտրությամբ: Դրանք ընդգրկում էին Հայաստանի պատմության թանգարանի, Պետական պատկերասրահի, Մատենադարանի, Ժողովրդական ստեղծագործության տան առավել նշանակալից պատմական ու ազգագրական արժեքները, կտավներն ու քանդակները, ձեռագրերն ու կիրառական արվեստի գործերը, ճարտարապետական առանձին հուշարձանների մանրակերտեր, լուսանկարներ:

Ընտրված ցուցանմուշները, այդ թվում ծանրակշիռ խաչքարերը, ճարտարապետական խոյակներն ու մանրակերտերը, Մատենադարանի շուրջ երկու տասնյակ մեծարժեք ձեռագրերն ու պատառիկները 1970 թվականի սեպտեմբերին Երևան-Ռիգա-Հավր-Փարիզ երթուղով հասցվեցին Փարիզի Ռիվոլի փողոցի N 107 շենքը՝ պատմական Թյուիլրի պալատից կանգուն մնացած միակ շինությունը, որտեղ և տեղավորված է Դեկորատիվ արվեստի թանգարանը: Այստեղ էլ Վաղիմ Եղիսեևի ղեկավարությամբ սկսվեցին ցուցանմուշների տեղադրման շատ բարդ ու դժվարին աշխատանքները: Դրանց մասնակցում էր նաև Հայաստանից ժամանած աշխատանքային խումբը, որի կազմի մեջ մտնում էին տողերիս հեղինակը (ցուցահանդեսի տնօրեն), ակադեմիկոս Արգամ Հովհաննիսյանը (գլխավոր կոմիսար), Ալեքսանդր Տեր-Գաբրիելյանը (պատասխանատու կազմակերպիչ), Այդա Քեռյանը (ստենոգրաֆ-թարգմանիչ):

Չի կարելի չհիշատակել նաև փարիզաբնակ հայերի, հատկապես «ԺԱՖ»-ի և «Նոր սերունդի» երիտասարդ հայրենասերների անձնուրաց աջակցությունն այդ աշխատանքներին:

Վերջապես տեղադրվեցին վերջին ցուցանմուշները, և հոկտեմբերի 16-ին ցուցահանդեսը մեծ հանդիսավորությամբ դռները բացեց այցելուների առջև: Ժամը 11-ին դեպի սրահ տանող լայն սանդուղքների երկու կողմերում տողանցներ կազմեցին պատվո պահակի զվարթականներ ոսկեփայլ սաղավարտներով և վեր բարձրացրած թրերով: Նրանց միջով անցավ Ֆրանսիայի կառավարական պատվիրակությունը վարչապետի տեղակալ, պետական նախարար Լեո Ամոնի գլխավորությամբ, Հայաստանից ժամանած հյուրերը մշակույթի նախարար Կամո Ուդումյանի գլխավորությամբ, ֆրանսահայ գաղթօջախի ականավոր ներկայացուցիչները: Բացման արարողության ժամանակ Լեո Ամոնն իր կոչում սիրով ու ոգևորությամբ ընդգծեց այն փաստը, որ հայոց եղեռնի ժամանակ ի պաշտպանություն հայերի իրենց ձայնն են բարձրացրել Ֆրանսիայի լավագույն զավակները, նա հատկապես հիշատակեց Ժան Ժորեսի անունը: [illegible] խոսեց ավելի հայ ժողովրդի, նրա պատմության, մշակույթի ու արվեստի մասին՝ վկայակոչելով բացվող ցուցահանդեսը: Նա խոսեց նաև մարտական այն մեծ բարեկամության մասին, որ երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին առկա էր ֆրանսիացիների և հայերի միջև, որոնք դիմադրության շարժման շարքերում կողք-կողքի մարտնչեցին ընդհանուր թշնամու դեմ:

Հանդիսավոր արարողությունից հետո ֆրանսիացի հյուրերը մեծ հետաքրքրությամբ դիտեցին ցուցահանդեսը, որը նրանց ներկայացրեց ակադեմիկոս Արգամ Հովհաննիսյանը:

Օրվա երկրորդ կեսին սկսվեց Փարիզի հայկական գաղթօջախի ուխտագնացությունը դեպի ցուցահանդես: Առաջին այցելուների թվում էին մեծանուն նկարիչ Գառզուն իր տիկնոջ և որդու հետ, նկարիչներ Զարեհ Մութաֆյանն ու Ռիշար Ժեռանյանը, հռչակավոր կինոռեժիսոր Անրի Վեռնոյը (Աշոտ Մալաքյան), գրողներ Ռուբեն Մելիքը, Մարի Արմենյանը(?), Վիկտոր Գարդոնը (Վահան Կատանյան), Հայկական ԽՍՀ Գիտությունների ակադեմիայի արտասահմանյան անդամներ արվեստաբան Սիրարփի Տեր-Ներսեսյանը, քարտեզագետ Զավեն Խանզադյանը, պատմաբան Սերժ (Սարգիս) Աֆանասյանը, ֆրանսահայ հասարակական գործիչ Աղասի Դարբինյանը, «ԺԱՖ»-ի վարչության նախագահ Շավարշ Մարտիրոսյանը, երգչուհի Լիզ Սարյանը և շատ ու շատ ուրիշներ: Նրանց խանդավառությանը չափ ու սահման չկար: Նրանք իրենց անհուն գոհունակությունն էին հայտնում, որ մայր հայրենիքն այդպիսի հոգատարությամբ պահում ու պահպանում է համազգային արժեքները:

Լուվրի պալատի տաղավարը, որի առաջին հարկում հանգրվանել էր «Հայկական արվեստը Ուրարտուից մինչև մեր օրերը» ցուցահանդեսը

Երեք ամիս շարունակ Դեկորատիվ արվեստի թանգարանի ճակատը(?) Ռիվոլի փողոցի կողմից զարդարում էին «L'art Armenien de l'Ourartou a nos Jours» գրությամբ մեծածավալ պաստառ, Ֆրանսիայի Հանրապետության, Խորհրդային Միության և Հայաստանի պետական դրոշները, Զվարթնոցի արծվաքանդակ խոյակը պատկերող ազդագրերը:

Ցուցահանդեսի հաջողությանը նպաստեց նաև «Հայկական մանրանկարչություն», «Հակոբ Հովնաթանյան», «Բաժբեուկ Մելիքյան», «Հայաստանի խեցեգործությունը» փաստագրական կինոնկարների ցուցադրությունը, որը կազմակերպված էր ինչպես Դեկորատիվ արվեստի թանգարանի դահլիճում, այնպես էլ Փարիզի խոշորագույն ցուցահանդեսային տաղավարում՝ Գրան-պալեում:

Այցելուները հաճույքով և հուզմունքով էին ունկնդրում հայկական մեղեդիները, որ անընդհատ մեղմորեն հնչում էին սրահներում:

Վերջապես չի կարելի չնշել ռադիո և հեռուստատեսային բազմաթիվ հաղորդումները՝ նվիրված Հայաստանին, հայ ժողովրդին, նրա պատմությանն ու մշակույթին: Օրինակ, հոկտեմբերին ֆրանսիական ռադիոն հաղորդեց Ռուբեն Մելիքի մեկժամյա ռեպորտաժը ցուցահանդեսից: Դեկտեմբերի 13-ին հեռուստատեսության առաջին ծրագրով հեռարձակվեց «Հայաստանի արվեստը դարերի միջով» հեռուստահաղորդումը կես ժամ տևողությամբ: Հաջորդ հաղորդումը (10.01.71) նվիրված էր Ամենայն հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի այցելությանը Փարիզ, Ֆրանսիայի բարձրաստիճան հոգևորականների, պետական իշխանության ներկայացուցիչների, ֆրանսահայ գաղթօջախի հետ նրա հանդիպումներին:

Ցուցահանդեսի բացումից մեկ ամիս անց նրա աշխատանքներին ուրախալի աշխուժություն հաղորդեց նոր ցուցանմուշների ավելացումը. ցուցանմուշներ, որոնք Վազգեն Ա կաթողիկոսի նախաձեռնությամբ առաքվել էին Էջմիածնից և Երուսաղեմից: Դրանց թվում էին հոյակապ գեղարդը, որն առաջին անգամ էր դուրս հանվում Էջմիածնից, մի ոսկեկազմ ձեռագիր: Երուսաղեմից բերվել էին երկու թանկարժեք ձեռագիր, երկու գավազան, ոսկե մի մեծ խաչ և այլ բազմաթիվ արժեքներ:

«Հայկական արվեստը Ուրարտուից մինչև մեր օրերը» ցուցահանդեսը հայ-ֆրանսիական մշակութային կապերի պատմության ամենապայծառ էջերից է:

«Արվեստը հնարավորություն է տալիս ժողովուրդներին փոխադարձաբար մերձենալու, մտերմորեն ճանաչելու և գնահատելու իրար», գրել էր Մարտիրոս Սարյանը ցուցահանդեսի ոգևորիչ առաջաբանում: «Դա 20-րդ դարի ամենամեծ նվաճումներից մեկն է: Եվ ահա այժմ, պատմության ընթացքում առաջին անգամ, Փարիզում բացվում է հայկական արվեստի ցուցահանդես: Հայ ժողովրդի համար դա մեծագույն ուրախություն է և միաժամանակ լուրջ քննություն»:

Քսանհինգամյա հեռավորությունից, վերստին անդրադառնալով մշակութային այդ բացառիկ իրադարձությանը, կարելի է հպարտությամբ հավաստել, որ հայկական արվեստը բռնեց(?) պատվավոր և լուրջ քննություն:

ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՄԻՐԶԱՅԱՆ

«Հայկական արվեստը Ուրարտուից մինչև մեր օրերը» ցուցահանդեսի տնօրեն

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Ընդհանուր նմանության պայմաններում տիրող «խայտաբղետության» իրավիճակը կկանխորոշի կուսակցությունների նախընտրական ընտրատարածքային ռազմավարությունը Դումայի ընտրությունների նախօրեին: Քանի որ շարքային ընտրողը, միևնույն է, չի կարողանա կողմնորոշվել, թե մի կուսակցությունն ինչով է տարբերվում մյուսից, հակված կլինի ոչ թե դիտել կուսակցությունների ծրագրային դրույթները, այլ անհատականացնելու:

— Իհարկե, արժե, և ձևավորվող հիմա: 1996 թ. նախագահական ընտրություններում այլևս ոչ մի ուժերի հետ բլոկ չի կազմի Միանձնյա դերը առաջին փուլում: Նոր նախագահը էլ թե ըստ ամբողջական ձևով կկենսագործի տնտեսական այն ծրագրերը, որոնք այժմ ներկայացնում է իր նախընտրական բլոկը:

Պետք է նշել նաև մեկ կարևոր հանգամանք: Հավանական է, որ յու-

րումների անբավարարությունն է, հատկապես երկրորդ փուլում, երբ ընտրական «ճահիճը» և առաջին փուլում իրենց ձայները կորցրած ընտրողները, այնուամենայնիվ, ստիպված կլինեն կողմնորոշվել ոչ թե բոլոր թեկնածությունների միջև, այլ ընտրել երկու թեկնածուներից մեկին:*

Նման պայմաններում «բարեկամները» և «հովանավորները», որոնք տրամադրված են շարժմանն աջակցելու երկու ընտրություններում

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

2. Քաղաքականությունը որպես տնտեսության շարունակություն

ղի անձնավորությունը: Այն շրջաններում, որտեղ առկա է ակնհայտ լիդեր, մյուս կուսակցությունները դաշտ կկազմեն նրա դեմ, մանավանդ այսօր, փաստորեն, յուրաքանչյուր կուսակցության դաշնակիցներին կանխավ չի նշում (գաղափարական նկատառումներով) և հնարավորին չափ ավելի լայն ասպարեզ է բացում զանազան տարբերակներով առաջադրվելու համար (նույնիսկ ընտրատարածքից կախված):

Մեր կարծիքով, նշանակում է, որ Դումայի ընտրություններից հետո «իշխանության կուսակցություն» այդպես էլ չի ձևավորվի: Առայժմ այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե առաջիկա ընտրություններից հետո (և ընտրական բլոկների տնտեսական ծրագրերի իրական արժեքից անկախ), Ռուսաստանում, 1993 թ.-ի պես, կընտրվի խայտաբղետ խորհրդարան ավելի երկար ժամկետով: Այդ խորհրդարանը ներկայիս Պետդումայի նման անկարող կլինի ոչ թե շատ միասնոր կառավարություն կազմել հետևողական տնտեսական քաղաքականության կենսագործման համար:

Բուն խորհրդարանային ընտրությունները կդառնան ընդամենը «ողջունիչ խմբի» նման հիմնական համերգից՝ նախագահի ընտրություններից առաջ: Արժե՞ արդյոք այս պայմաններում կարևորություն տալ տնտեսական ծրագրերի տեխնիկային, երբ դրանք ընտրողին են հասնելու միայն կարգախոսների և հանրահայտ բանաձևերի տեսքով, իսկ ընտրություններից հետո կազմվելիք կառավարությունը երկար ժամանակ փորձելու է պարզել, թե տնտեսական ծրագրերից որն է ինքը ի-

րավունքով բլոկ և յուրաքանչյուր լիդեր այսօր ունի «բարեկամներ» և «հովանավորներ», որոնց բացակայության պայմաններում անհնար է քաղաքական շինարարությունը: Նրանց համար Դումայի ընտրությունների հարցն, անշուշտ, հրատապ է, բայց դումայական փուլում քաղաքականության մեջ նրանց ներդրումները նման են բորսայական ներդրումների. խորհրդարանային միանշանակ մեծամասնություն ստանալ չի հաջողվի: ԽՍՀՄ Պետդուման անեն դեպքում «դպրոցական» կլինի, բայց հովանավորների ռիսկն էլ մեծ չէ: Դումայում հնարավոր կլինի համաձայնության գալ փաստորեն անեն մի «կառուցողական» ուժի հետ, նույնիսկ, եթե դրա հետ մերձավոր չեն եղել նախընտրական մարտերի ժամանակ: Ընդհանրապես, Դումայի ընտրությունների ֆինանսավորումը հենց առավել հավանական դրսևորման «դպրոցականություն» դրսևորված ունի եւ մեկ «ոչ դպրոցական», «ոչ բյուրոկրատական» առանձնահատկություն. համախառն ներդրումների ինչ-որ սահմանագծից հետո դրանց արդյունավետությունը (առաջիկա խորհրդարանում պատգամավորների հնարավոր թվի աճը) կտրուկ նվազում է:

Սա միանգամայն բնական է, քանզի փոքր կուսակցություններն այսպես թե այնպես կունենան իրենց «որոշակի» ռուսաստանցի ընտրողին, որին չի հաջողվի հրապուրել որևէ խայծով:

Այլ բան են նախագահական ընտրությունները. խաղադրույքները մեծ են, ռիսկը նույնպես, բայց գլխավոր վճիռը ընտրարշավի ներդ-

(դումայական և նախագահական), պետք է երկարաժամկետ ռազմավարություն ունենան, որ այդ շարժումը կողմնորոշված է դեպի իրենց տնտեսական շահերը, իսկ որում ռազմավարությունները պետք է լինեն ոչ միայն «անդրկուլիսյան» (դրանք գործին չեն առնչվում), այլև հնարավորին չափ հրապարակային: Այսօր հենց այդ ռազմավարությունը (յուրօրինակ ռազմավարագիր) են դառնում կուսակցական ծրագրերի տնտեսական բաժինները: Այդ փաստաթղթի հիման վրա առավել կարելի է ճնշում գործադրել «կուսակցական» նախագահի և նրա կառավարության վրա, ստիպելով ներկուսակցական բաժանումներում կառավարական ճգնաժամով և խմբերով, որը, բնականաբար, կուլ չեն տալիս Դումայի մյուս խմբակցությունները:

Այս իրավիճակում կարևոր է այն հանգամանքը, որ այսօր ընտրողների լիդերների համար մղվող պայքարում անմիջական կիրառական նշանակություն չունեցող ծավալուն տնտեսական ծրագրեր (ներառյալ տնտեսության մեջ ֆինանսական հոսքերի վերաբաշխման հիմնական ուղղությունները) գրում են միայն այն շարժումները, որոնք մեծ հույսեր են կապում նախագահական ընտրությունների հետ:

Իսկ առաջին ընտրություններում լոկ 5 տոկոսի պատնեշը հաղթահարելու մտադրություն ունեցող կուսակցությունները ծրագրերի տնտեսական մասում սահմանափակվում են սոսկ բավականաչափ պարզունակ կարգախոսային հայտարարություններով:

ՌՈԶԱ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Պատմագիտության թեկնածու

ԻՐԱՆԻ ՌԱԴԻՈ

Իտալիան աշխատում է տանում Իրանի հարաբերությունները Եվրամիության հետ զարգացնելու

Ըստ Իրանի ռադիոյի, Իտալիայի խորհրդարանի փոխնախագահի եւ Իրանի խորհրդարանի նախագահի հանդիպման ընթացքում, որը կայացավ հոկտեմբերի 2-ին, շոշափվեցին երկկողմ եւ միջազգային փոխհամագործակցության հարցեր:

ԻՌՆԱ գործակալության հաղորդագրության համաձայն, Նաթեղ Նուրին մեկնաբանելով աշխարհի տարբեր տարածաշրջաններում Ամերիկայի վարած պահանջատիրական քաղաքականությունը, հատկապես այդ երկրի զինուժի առկայությունը Պարսից ծոցում, ընդգծեց, որ այն հարված է հասցնում ինչպես տարածաշրջանի անվտանգության ապահովմանը, այնպես էլ եվրոպական երկրների հետ տարածաշրջանի երկրների փոխհարաբերություններին:

Իտալիայի խորհրդարանի փոխնախագահը կարեւորելով Իրանի ղեկավարների հետ հանդիպումը ընդգծեց, որ Իտալիան աշխատանքներ է տանում Եվրամիության հետ Իրանի փոխհարաբերությունների զարգացման ուղղությամբ: Հանդիպման ընթացքում նա Իրանի խորհրդարանի նախագահին հանձնեց Իտալիայի խորհրդարանի նախագահի գրավոր ուղերձը եւ Իտալիա այցելելու պաշտոնական հրավերը:

Բանգլադեշը Իրանից նավթամթերք գնելու ցանկություն է հայտնում

Ըստ Իրանի ռադիոյի, հոկտեմբերի 2-ին ԻԻՀ նախագահ Հաշեմի Ռաֆսանջանին ընդունեց Բանգլադեշի Էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարար Շարաֆ Հոսեյնին: Վերջինս իր երկրի նախագահի և վարչապետի ողջույնները հաղորդեց Ռաֆսանջանիին:

Բանգլադեշի էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարը ցանկություն հայտնեց Իրանից նավթամթերքներ գնելու, Իրանի նավթընկերությունների մասնագետների օգնությամբ Բանգլադեշում նավթի ու գազի հայտնաբերման աշխատանքներ կատարելու և նավթավերամշակման գործարան կառուցելու մասին:

ԻՌՆԱ գործակալության հաղորդագրության համաձայն, Ռաֆսանջանին իր երկրի պատրաստակամությունը հայտնեց տնտեսական, տեխնիկական և առևտրի բնագավառներում իրենց ունեցած ողջ աջակցությունը այդ երկրին տրամադրելու ուղղությամբ և նշեց, որ երկու երկրների ղեկավարների փոխադարձ այցելությունները մեծ ազդեցություն կունենան երկկողմ համագործակցության զարգացման գործում: Ա. Գ.

ԹՈՒՐՔԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

«Թանկ» ձմեռ է սպասվում նաեւ Թուրքիայում

Ինչպես նշում է «Հյուրրիյեթ» օրաթերթը, Թուրքիայում 1 տոննա փայտի գինը բարձրացել է 5, իսկ ածուխինը՝ 6 միլիոն լիրայի: Բնական գազի 1 խորանարդ մետրը դարձել է 7015 լիրա:

Ստամբուլի բնակիչների ընտանեկան բյուջեի հիմնական մասն այս ձմռանը կծախսվի տաքանալու համար: Փայտի 1 տոննան այժմ վաճառվում է 4,5-5,2 միլիոն լիրայով: Անցյալ տարվա համեմատ փայտի գները 150 տոկոսով աճել են: Ածուխի 1 տոննան վաճառվում է 4,2-6 միլիոն լիրայով: Եթե հաշվի առնենք, որ ընտանիքը ձմռան ընթացքում վառելու է շուրջ 4 տոննա փայտ, ապա դրա համար ստիպված կլինի ծախսել 18-21 միլիոն լիրա, իսկ ածուխ վառելու համար կծախսվի 16-24 միլիոն լիրա: Նավթի 1 լիտր վաճառվում է 11 հազար լիրայով: Ձմռանը նավթ օգտագործող միջին ընտանիքը կծախսի 35 միլիոն լիրա, իսկ բնական գազի համար կծախսի 9-15 միլիոն լիրա: ■

«ԱՎԻԱՏՐԱՆՍ»-ՎԱԼ

3-րդ, 4-րդ, 7-րդ օրերին
ԵՐԵՎԱՆ - ՄՈՍԿՎԱ
N 906 չվերթով

1-ին օրը
ԵՐԵՎԱՆ - ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ
N 3326 չվերթով

6-րդ օրը
ԵՐԵՎԱՆ - ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ
N 2950 չվերթով

ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԻՔՆԵՐՆ ԵՆ ԱՐԱԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀՈՒՍԱԼԻՈՒԹՅՈՒՆ

Հասցեն՝ Գրիգոր Լուսավորչի 12, (նախկին Մաշտոցի 2, կենտրոնական շուկայի դիմաց)
Հեռ՝ 53-45-74

ԻԳԴԻՐ

Դեմիրելը Հայաստանի սահմանի մոտ համբուրում է թուրքական դրոշակը

«Հյուրրիյեթ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ Դեմիրելը սեպտեմբերի 21-ին օդանավով Կարս, այստեղից էլ ուղղաթիռով ժամանեց Իգդիր: Դեմիրելին ուղեկցում էր բանակի գլխավոր շտաբի պետ գեներալ Իսմայիլ Հաքքը Քարադայըն: Իգդիրում նրանց դիմավորեցին 3-րդ բանակի հրամանատար գեներալ Նեջաթի Օզգենը, նահանգապետ Հեմսեդին Ուզունը, քաղաքապետ Ալի Ասկեր Աքըլըմը, 6-րդ կորպուսի հրամանատար գեներալ Թեոման Կուլանը եւ առաջին մեքենայացված բրիգադի հրամանատար Աբդուլքադիր Ուսքունդաղը: Դեմիրելն այցելեց 5-րդ սահմանապահ գունդ եւ գնդի հրամանատար գնդապետ Իսմայիլ Հաքքը Թեքիրին հանձնեց «Ազատագրական պատերազմի ընթացքում կատարած սխրագործությունների համար» շքանշանն ու այլ ժապավենով զարդարված դրոշը: Պարգեւը հանձնելուց հետո Դեմիրելը քաղաքապետարանի բաց պատշգամբից դիմելով հրապարակում հավաքված իգդիրցիներին՝ ասաց. «Ժողովրդավարությունը գործում է: Թուրքիան ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների եւ շուկայական տնտեսության հարցում շատ երկրներից առաջ է անցել: Դրա հետ մեկտեղ մենք ունենք նաեւ բացթողումներ: Մենք դրանք վերացնելով առաջ ենք ընթանում: Բայց, ինչպես գիտեք, ծառի ճյուղը չորանալու դեմ/ում ոչ թե ծառն են կտրում,

այլ ծառի ճյուղը: Որովհետեւ ծառն առողջ է: Այդ ծառի նման առողջ է նաեւ թուրքական ժողովրդավարությունը: Ժողովրդավարությունն իրողություն է: Ես Սպարտայի Իսլամ գյուղից եմ: Գյուղացու զավակ եմ: Վաղը Իգդիրի գյուղերից մեկում ծնված մի գյուղացու զավակ կարող է ինձ նման հանրապետության նախագահ դառնալ: Ահա հենց սա է իսկական ժողովրդավարությունը: Մեր երկիրը խաղաղության պայմաններում կշարունակի զարգանալ ու մեծանալ: Մեր առջեւ եղած բոլոր խոչընդոտները մենք կվերացնենք»:

Ապա Ս. Դեմիրելը պատշգամբից, որտեղից երեւում է Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանը, դիմելով հարեւան երկրին՝ ասաց. «Թուրքիան Կովկասի բոլոր պետությունների հետ բարիդրացիական հարաբերությունների մեջ է: Մենք բացեցինք Արդահանին մերձակա Թուրքգյոզու (թուրքի աչք) սահմանային անցակետը: Այժմ հերթը Սարփի, ապա Դողուի եւ այնուհետեւ Ալիջանի սահմանային անցակետերինն է: Դրանք հերթականությամբ կբացվեն: Թուրքիայի բարեկամությունից կշահեն բոլորը: Երանի դա հասկացողին: Բայց քանի որ Հայաստանը գրավել է Ադրբեջանի տարածքների մեկ հինգերորդ մասը, ապա նման պայմաններում մենք ոչ մի դուռ չենք կարող բացել», վերջում ասաց Ս. Դեմիրելը:

ԳՐԻԳՈՐ ՋԱՆԻԿՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

«Կրիպտոն բլյո» թատերախումբը պրեմիերան իրականացրեց Երևանում

Հոկտեմբերի 2-ին Երևանի մարզահամերգային համալիրում բոլորովին մեկ ներկայացմամբ հանդես եկավ Ֆրանսիայի Մոնպելյեն քաղաքի «Կրիպտոն բլյո» թատերախումբը, որը Հայաստան է այցելել Երևանի պետական և Մոնպելյեի Պոլ Վալերիի անվան համալսարանների միջև կնքված գիտական համագործակցության շրջանակներում մեր համալսարանի ռոմանական բանասիրության ամբիոնի և Հայաստանում Ֆրանսիայի դեսպանատան մշակույթի բաժնի աջակցությամբ: Թատերախումբը 7 տարվա կենսագրություն ունի, մասնակցել է մի շարք թատերական փառատոների, հիմնականում բեմադրում է հասարակության սուր սոցիալական հիմնահարցերը, մարդկային այլեւայլ հարաբերությունները լուսաբանող պիեսներ: Խաղացանկում ընդգրկել են Գարսիա Լորկայի, Էժեն Իոնեսկոյի, Թենեսի Ուիլյամսի, Ժան-Կլոդ Գրյումբերգի և այլոց պիեսները:

Երևանցի հանդիսատեսի ուշադրությանը ներկայացվեց ժամանակակից թատերագրողի Ժոզիան Բալասկոյի Le Pe're Noel est une ordure պիեսը, որը թարգմանվել էր «Ձմեռ պապին փիսն է»: Այն առաջին անգամ նախատեսված էր ցուցադրել հոկտեմբերի 13-ին, Ֆրանսիայում, սակայն դերասանների ցանկությամբ պրեմիերան կայացավ Երևանում:

Ինչպես նշվեց ներկայացման սկզբում, պիեսը բերև, զուտ փարիզյան լեզվաոճով գրված կատակերգություն է: Ծննդյան օրերի նախօրյակին որբանոցի երեխաները անհամբեր սպասում են իրենց սովորական նվերներին: Բնելով նրանք տեղափոխվում են մեծերի աշխարհ, կոնկրետ «Արտենդություն և բարեկամություն» հեռախոսային հատուկ ծառայության գրասենյակը, որի աշխատողները սփոփում և հույս են տալիս դժվար վիճակում հայտնված մարդկանց... Եղածի աշխարհը իրականում դառը իրականության աշխարհն է, որի ներսումներից յուրաքանչյուրը դժբախտ և չկայացած է յուրովի: Գրասենյակի աշխատողներ Թերեզը (դերակատարուհի Աննեյ Լուռ) և Պիեռ Մորտեզը (Դավիթ Կասպար) նույնման կարիք ունեին հույսի և խաղաղության, որքան նրանց դիմողները... Գրոտեսկային կերպար է Ժոզեֆը (Անդրե Նեռո), որին ծեծում է հարբեցող ամուսինը:

Զեփիոր (Մոհամեդ Ռիչար): Հասկանալ, տղամարդկանց կերպարներ էին հարավսլավացի գաղթական Ռադհամ Պրեսկովիչը (Պատրիկ Տառիվոն), որին ոչ ոք չի ուզում լսել, մինչև սիրտը բաց է անում բոլորի առաջ, ինչպես նաև կնոջ զգեստներ հագած տղամարդ Կատյան (Ժրան Ժամոյա), որը սեր և ջերմության կարիք ունի... Թերևս մերժվածների այս առագան է ապավինում որբանոցի սաներին, որոնք ներկայացման սկզբում և վերջում ուրախ ողջունում են նվերներ ստանալու ակնկալիքով, դեռևս չիմանալով, թե ինչ նվեր է պատրաստում իրենց համար փիս Ձմեռ պապին կյանքը...

Այնուամենայնիվ, պիեսը հոռետեսական չէ: Հանդիսատեսը (մեծ մասամբ ֆրանկոֆոն), բուռն կերպով և լիարժեք ծիծաղով էր արձագանքում ներկայացմանը: Պրեմիերան հաջողությամբ ընթացավ Երևանում, և կասկած չկա, որ «մկրտվելով» հայոց հողում, լավ արձագանք կգտնի նաև Ֆրանսիայում... Վերջում դերասան Ժրան Ժամոյան շնորհակալություն իր խումբ նաև բոլոր այն անձանց անունները, որոնք իրենց նպաստն էին բերել այդ միջոցառումը լավագույնս անցկացնելու գործում:

Ա. Բ.

ՊԱՐԱՐՎԵՍՏ

Բեմում կրկին Հայաստանի պարի պետականն է

Սեպտեմբերի 30-ին Սպենդիարյան օպերայի և բալետի թատրոնի բեմում Հայաստանի պարի պետական անսամբլն էր (գեղ. ղեկ.՝ Սուրեն Ջանջուրյան, գլխ. բալետմայստեր և պարերի բեմադրող Գագիկ Կարապետյան): Արվեստասեր հասարակայնությունը ակնկալիքներով էր եկել համերգի: Երիտասարդ կազմը և նոր ծրագիրը ժամանակի պահանջներին համահունչ լինելու վկայությունն էին: Պարի պետական անսամբլը շարունակում է իր ավանդական գործունեությունը: Չնայած ծրագրի և կազմի փոփոխմանը կատարման ոճն ու շարժումների տեխնիկական հղկվածությունը վկայում էին, որ բեմում Պարի պետական անսամբլն է: Թերևս կատարողական ոճի ավանդույթի պահպանողներն անսամբլի ղեկավարներն են՝ նախկինում անսամբլի վաստակավոր մենապարողները: Ներկայացվող ծրագիրը կուռ էր ու ամբողջական: Բացման ավանդական երթին հաջորդում էին խմբապարերն ու մենապարերը, որոնց ճիշտ հաջորդականությունը լրացնում էր մեկը մյուսին: Ծաղկած բալենի, Աշնանային մանրանկար, Թզենի, կարոտը, Մայրություն նման համարների կողքին, հայ ժողովրդական բեմական պարի այլ ինքնատիպ նմուշներ՝ Ուրմիացիներ, Ազգագրական պարերի շարան, Արցախի հովիվներ: Վերջինս կատարվում էր առաջին անգամ ու նվիրված էր դահլիճում ներկա գտնվող դուդուկահար Վլադիմիր Հարությունյանին, որի ծննդյան 60-ամյակն էր այդ օրը: Չարբոնք սյուիտային բեմադրությունը Գագիկ Կարապետյանինն էր: Այն ծրագրի լավագույն, մեծակտավ համարներից էր՝ բալետմայստերական և կատարողական առումով բավականին հղկված բեմական ստեղծագործություն: Վանուշ Խանամիրյանի բեմադրությունները (Կինտոներ, Լեզգինկա, Էնզելի, Սուսերով պար) այսօր նորովի հնչեցին՝ հաստատելով դրանք, որպես հայ ժողովրդական բեմական պարի դասական նմուշներ: Կրկին իր կատարողական վարպետությունը ցուցադրեց Արթուր Բաքայանը Մայրություն անվան մենապարում (խաչասեր Ավետիսյան, Գագիկ Կարապետյան): Կանանց մենապարի լավագույն ցուցադրություններ էին նաև մենապարուհիներ Սիդա Դարիբջանյանի և Լուիզա Խաչատրյանի ելույթները: Պարերի զգալի մասի երաժշտությունը Խաչասեր Ավետիսյանինն էր: Օգտագործված էին նաև Էդվարդ Հովհաննիսյանի, Ալեքսանդր Հարությունյանի, Գևորգ Մանասյանի ստեղծագործությունները:

Անսամբլի տարազները ճաշակով էին՝ պարերի բնույթին ու բեմին ներդաշնակ:

ՆԱԻՐԱ ԿԻԼԻՃՅԱՆ,
ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի գիտաշխատող

ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հայացք ուղղված աստղերին

Օգոստոսի 21-ին, Չիկագոյում, 84 տարեկանում վախճանվեց Նոբելյան մրցանակի դափնեկիր աշխարհահռչակ աստղաֆիզիկոս Սուբրահմանյան Չանդրասեկհար, հաղորդում է անգլիական «Էկոնոմիստ» հանդեսը սեպտեմբերի 8-ի համարում:

Ազգությամբ հնդիկ երիտասարդ Չանդրան Մադրասի համալսարանն ավարտելուց հետո, կրթությունը արժանանալով շարունակում է Քեմբրիջ, որտեղից ուսումնառության ավարտին 1933-ին ստանում է փիլիսոփայության դոկտորի գիտական աստիճան: Այնտեղ աշխատում է մինչև 1936-ը, որից հետո տեղափոխվում ԱՄՆ, որտեղ հաջորդ տարի աշխատանքի է անցնում Հերքի աստղադիտարանում և դասավանդում Չիկագոյի համալսարանում:

Անվանի գիտնականի ուսումնասիրությունները վերաբերում են աստղերի կառուցվածքին, մթնոլորտին ու դինամիկային: Նա գտել է, որ աստղերը կազմող ատոմները լինելով կոմպակտ... շարժվում են համարյա լույսի արագությամբ՝ շնորհիվ հարաբերական ազդեցությունների: Այդ ազդեցությունների ճնշման տակ սովորական նյութն անդադրում ոչնչանում է, վերածվում «գրի պատերով»: Ժամանակին Քեմբրիջում անտարբերությամբ ընդունված այս տեսակետը նա շարադրել է Չիկագոյի համալսարանի հրատարակած «Աստղաֆիզիկլ Ջորնլ» հանդեսում, որն այդ ժամանակ դեռ անհայտ «ամբիոն» էր, սակայն տասնամյակներ անց իր Չանդրայի իսկ խմբագրությամբ օրն դառնում է այդ բնագավառի ամենահեղինակավոր պարբերականներից մեկը: Հոդվածի տպագրումից երեք տարի անց, երբ գիտնականը դարձել էր Տրինիտի քոլեջի պատվավոր անդամ, կրկին անդրադարձել է այդ տեսակետին, առավել զարգացնելով այն և ուսումնասիրելով զանգվածների քայքայման սահմանի գոյությունը, որն էլ հետագայում իր անունով կոչվել է «Չանդրասեկհարի սահման»: Նա կարողացել է տալ աստղի զանգվածի ու շառավղի ոչնչացման առնչությունը, հետագայում է աստղային համակարգերի դինամիկան, ճառագայթային էներգիայի փոխանցումը աստղերի հարցումները մթնոլորտներում: 1953-ին ընտրվել է ամերիկյան հոլանդական ... թյան: 70 տարեկանում գրած գիտության և արվեստի կապերին նվիրված հոդվածներում նա ընդգծել է, որ ավագների ոգևորվածությունը շատ հաճախ կարող է խոչընդոտել երիտասարդների խիզախ կանխատեսումներին: Նա գեղագիտական հրապուրանք կար է գտնում գիտության և արվեստի միջև, պնդելով, որ երկուսն էլ ձգտում են գեղեցիկի: Եղել է պարտաճանաչ ու անկեղծ գիտնական, չափազանց աշխատասեր և հետևողական գիտնական: 1983-ին, երբ ապացուցվեց, որ ճիշտ էին զանգվածի քայքայման սահմանի մասին նրա կանխատեսումները, Չանդրասեկհարն արժանացավ Նոբելյան մրցանակի:

Հ. Օ.

ԵՐԵՎԱՆ

Արմեն Ջիգարխանյանը 60 տարեկան է

Մոսկվայի Մայակովսկու թատրոնի դերասան Արմեն Ջիգարխանյանը Ռուսաստանի նախագահի հոկտեմբերի 3-ի հրամանագրով պարգևատրվել է «Հայրենիքի հանդեպ ծառայության համար» երրորդ աստիճանի շքանշանով: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդմամբ Բորիս Ելցինը շնորհավորական հեռագիր է հղել ճանաչված դերասանին: Նախագահը բարձր է գնահատել Ջիգարխանյանի ստեղծագործությունը, նշելով, որ նրա մասնակցությամբ ֆիլմերը մտել են կինեմատոգրաֆի ոսկե ֆոնդ: Ջիգարխանյանին 60-ամյակի առթիվ շնորհավորել է նաև Պետդումայի նախագահ Իվան Ռիբկինը:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ցուցահանդեսում Գյումրիի գույներն են

Երևանում անցկացվող Գյումրիի մշակույթի օրերի շրջանակներում Նկարչի տանը բացվեց գյումրեցի նկարիչների ցուցահանդեսը, որին ի թիվս ավագների մասնակցում են նաև պատանի նկարիչներ: Ցուցահանդեսը կազմակերպել են Նկարիչների միությունը և Գյումրիի գեղագիտական կենտրոնը: Մեծահասակների շուրջ 65 աշխատանք է ներկայացված: Բնանկարներում (Համբարձում Ղուկասյանի «Լուսաբաց» շարքը, Խաչիկ Վարդպատրոնյանի «Կապույտ լիճը») գույների ներդաշնակություն կա, պատկերների ընկալման նրբություն: Հրանտ Միրզոյանի «Մենակություն» աբստրակտ գծանկարների ինքնատիպ դրսևորման օրինակ է խտացված կանաչ վրձնահարվածներում: Վարդուհի Թորոսյանի «Քույրս դիմանկարը» կենդանի է, բնական: 8-12 տարեկան նկարիչները ներկայացրել են մոտ 90 ստեղծագործություն: Երեխաների նկարներն անդրադառնում են ամենատարբեր թեմաների՝ հին Գյումրի, նատյուրմորտներ, դիմանկարներ, նաև նկարներ սյուժետային թեմաներով: Նրանց նկարներում ընկճվածություն չկա, վառ գույներն ու հարուստ խաղի առագան պատկերող նկարները դրա վկայությունն են: Գյումրիի գեղագիտական կենտրոնի տնօրեն Սուսաննա Մկրտչյանը նշեց, որ իրենց կազմակերպած միջոցառումներում կուզենային տեսնել նաև երևանցի դպրոցականներին, որպեսզի նկարիչները տեսնեն նաև նրանց ուսուցանությունը և արժանագնահատեն:

ՆԱԻՐԱ ՊԱՊՈՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կաթողիկոսները ներկա գտնվեցին հոգևոր համերգին

Սեպտեմբերի 30-ին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ն, Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն և Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդ Գարեգին սրբազանը Արամ Խաչատրյան մեծ համերգասրահում ներկա են գտնվել Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի՝ քրիստոնեության 1700-ամյակին նվիրված հոգևոր համերգաշարին: Ողջունելով նվագախմբին և երգչախմբին Գարեգին Ա-ն դիմեց դիրիժոր Լորիս Ճգնավորյանին՝ ասելով. «Չգիտեմ որքան ճգնավոր եք, բայց տեսնում եմ, որ երաժշտական և հոգևոր արժեքները միացնող ճգնավոր եք»: Այնուհետև ներկաներին դիմեց Արամ Ա-ը. «Մենք մշակող ենք մեր ուխտը Սփյուռքի մեջ վերանորոգելով՝ քայլելով մեկ ազգի, մեկ հայրենիքի, մեկ մշակույթի ճանապարհով»:

Էլվինա Մակարյանը բարեգործական համերգով Վանաձորում

Անցած կիրակի օրը Վանաձորի սպորտի պալատում բարեգործական համերգով հանդես եկավ ճանաչված երգչուհի Էլվինա Մակարյանը: Համերգից ստացված ողջ հասույթը տրամադրվեց քաղաքի թիվ 1 դպրոցի նախագծա-նախահաշվային ծախսերը հոգալուն: Երգչուհին դպրոցի հոգաբարձուների խորհրդի անդամ է և համերգի վերջում խոստացավ հետայսու նույնպես նյութական ու բարոյական աջակցություն ցույց տալ դպրոցին:

Մ. Մ.

ՓԱՐԻԶ

Երեկո՝ նվիրված հայ-ֆրանսիական թարգմանական կապերին

Սեպտեմբերի 26-ին Ֆրանսիայի մշակույթի և ֆրանկոֆոնի նախարարության կազմակերպությամբ և Հայաստանի դեսպանատան հովանավորությամբ վերջերս նախարարության «Գրքի տնօրինության» հանդիսասրահում տեղի ունեցավ «Հայ-ֆրանսիական գրական թարգմանության արդի կապերը» թեման ներկայացնող մի երեկո: Այն վարեցին Շվեյցարիայից հրավիրված Վահե Գոդելը, Հայաստանից Ալեքսանդր Թոփչյանը, ֆրանսաբնակ Ժան Պիեռ Մահեն և Պիեռ Տեր Սարգսյանը: 2-3 ժամ տևած երեկոյի ընթացքում խոսվեց ինչպես հայերենից ֆրանսերեն, այնպես էլ ֆրանսերենից հայերեն արված գրական թարգմանությունների խնդիրների մասին: Ներկա էին հայ, ֆրանսիացի գրողներ, լրագրողներ, հրատարակիչներ, ընթերցողներ:

ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Տիկին Բրունոն Հայաստանից մեկնեց ջերմ տպավորություններով

Մայրաքաղաքի տարբեր մշակութային ձեռնարկների մասին պատմող «Ազգի» վերջին հրապարակումներում արդեն նշել ենք Փարիզի արվեստի կենտրոնի տնօրենուհի տիկին Բրունոյի ներկայության մասին: Հայաստանի նկարիչների միության հրավերով նրա 1-շաբաթյա այցը համընկավ Երևանում մշակութային այս օրերին բավական աշխույժ մթնոլորտին: Եղավ նկարչի տանը բացված 2 ցուցահանդեսներում (Գոհար Սանոյան, Նորայր Կարգանյան), Փարաջանովի տուն-թանգարանում, Մատենադարանում, պատմության, ժամանակակից արվեստի թանգարաններում: Քույր 13-ում այցելեց Յուրի Պետրոսյանի, Անատոլի Գրիգորյանի, Էդվարդ Խառազյանի, Ռոբերտ Էլիբեկյանի, Արա Հայթայանի, Հովհաննես Հարությունյանի արվեստանոցները, Հարություն Կալենցի տուն-թանգարանում հանդիպեց Սառո Կալենցին, Արամ Իսաբեկյանին, որոնք այս տարվա նոյեմբեր-դեկտեմբերին պիտի աշխատեն Փարիզի արվեստի կենտրոնի հայ նկարիչներին տաս կանող արվեստանոցներում: Հիշեցման կարգով ասենք, որ Հայաստանի նկարիչների միությունը 2 արվեստանոցները վարձել է 70 տարով Փարիզի կենտրոնում 118 ստեղծագործության անուրդից գոյացած գումարների հաշվին: Նկարիչների միության նախագահ պարոն Հայթայանի ցանկությունն է շորժայի հանգստի տանն առաջան ամիսներին հյուրընկալել ֆրանսիացի նկարիչներին:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԵՎՐՈՊԱ-96

Բելգիացիները՝ հեռու ծրագրերով

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, հոկտեմբերի 7-ին Երևանի «Հրազդան» մարզադաշտում Հայաստանի հավաքականը «Եվրոպա-96»-ի առաջնության խմբային մրցաշարում իր վերջին հանդիպումն է անցկացնելու սեփական հարկի տակ և ընդունելու է աշխարհի ուժեղագույն հավաքականներից մեկին՝ Բելգիայի թիմին: Գործնականում արդեն հայտնի է, որ երկրորդ խմբում Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչի երկու ուղեգրերը բաժին են ընկել Իսպանիայի և Դանիայի հավաքականներին: Բելգիացիները նախորդ տարում, այն էլ սեփական հարկի տակ, 1-3 հաշվով զիջելով Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականին, փաստորեն զրկվեցին ուղեգրին տիրելու հնարավորությունից: Հավանաբար դա է պատճառը, որ նրանք Երևան են ժամանելու լրիվ բարձրացված կազմով: Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայում Բելգիայից ստացված ֆաքսից, անցյալ տարվա սեպտեմբերի 7-ին Բրյուսելում կայացած Բելգիա-Հայաստան հանդիպման համեմատ Բելգիայի հավաքականում մնացել են ընդամենը չորս ֆուտբոլիստներ՝ Մարկ Դեգրիզը, Ռեջիս Ժենոն, Ռուդի Սմիդը, Լորենցո Ստաելենսը: Այդ խաղին պահեստայինների թվում հայտարարված էր նաև դարպասապահ Դենի Վերլինդենը: Մնացածները նորեկներ են: Ընդ որում, Երևան ժամանող Բելգիայի ազգային հավաքականի կազմում ընդգրկված երկու ֆուտբոլիստներ՝ Միխայել Գոսենը և Դիրկ Հոյսմանն անցյալ տարի մասնակցել են Բելգիա-Հայաստան երիտասարդական հավաքականների խաղին, որն ավարտվել էր դաշտի տերերի հաղթանակով 7-0 հաշվով: Հիշում եմ, հենց այդ երկու ֆուտբոլիստները դարձան վերոհիշյալ հանդիպման հերոսները: Փաստորեն, Բելգիայի հավաքականի կազմում անվանի ֆուտբոլիստներից մնացել են Էնցո Շիֆոն և Մարկ Դեգրիզը: Շիֆոն վնասվածքի պատճառով գրեթե մեկ տարի բացակայում էր Բելգիայի հավաքականի կազմից և վերջերս է վերադարձել երկրի գլխավոր թիմ: Այնպես որ, մեր ֆուտբոլասերները հնարավորություն կունենան տեսնելու այդ անկրկնելի վարպետի խաղը: Էնցո Շիֆոն արդեն 11 տարի է, ինչ հանդես է գալիս Բելգիայի հավաքականի կազմում: Նա առաջին խաղը «կարմիր սատանաների» կազմում անցկացրել է 1964 թ. Հունգարիայի հավաքականի դեմ (2-2), երբ ընդամենը 18 տարեկան էր: Էնցո Շիֆոն 1990 թ. արժանացել է եվրոպական պատվավոր մրցանակներից մեկին՝ «Ոսկե խաղակոշիկին», որը տրվում է ամենաարդյունավետ ֆուտբոլիստին: Նա մասնակցել է աշխարհի վերջին երեք առաջնություններին: Շիֆոն հավաքականի կազմում անցկացրել է 70 խաղ, խփել 17 գնդակ:

Բելգիայի հավաքականի ներկայիս գլխավոր ռմբարկուն է Մարկ Դեգրիզը, որը 58 խաղում խփել է 22 գնդակ: Ի դեպ, այդ փորձառու ֆուտբոլիստը Բրյուսելում տեղի ունեցած Բելգիա-Հայաստան խաղում դարձավ 2-րդ գոլի հեղինակ, կարճ տարածության վրա արագորեն շրջանցելով մեր հավաքականի մի քանի խաղացողների: Ցավալի

Էնցո Շիֆոն

է, որ Բելգիայի հավաքականում չենք տեսնի այնպիսի անվանի վարպետների, ինչպիսիք են աշխարհի վերջին առաջնության լավագույն դարպասապահ Պրյուդ Հոմը, նույն առաջնության խորհրդանշական հավաքականի անդամ Ֆիլիպ Ալբերտը, Միշել դե Վոլֆը, Ֆրանկի վան դեր Էլստը, Ջոսիպ Վեբերը և ուրիշներ: Այնուամենայնիվ չենք կասկածում, որ նրանց փոխարինման եկած երիտասարդ ֆուտբոլիստները արժանի հետնորդներ կլինեն, քանի որ բելգիական ֆուտբոլի վարկը շատ բարձր է: Հավաքականում ընդգրկված գրեթե բոլոր ֆուտբոլիստները հանդես են գալիս եվրոպական անվանի թիմերում: Մի խոսքով, Երևանում կրկին ականատես կլինենք բարձր մակարդակի ֆուտբոլի:

Հայաստանի ազգային հավաքականն իր ներքական լուրջ փորձությանը սկսում է նախապատրաստվել այսօրվանից: Բելգիացիների համեմատ մեր հավաքականում լուրջ փոփոխություններ չկան: Խաղին չի մասնակցի Հարություն Վարդանյանը («Շիրակ»), որը Իսպանիայի հավաքականի հետ խաղում հեռացվել էր դաշտից և ՈՒԵՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեի կողմից զրկվել երկու խաղի մասնակցելու իրավունքից: Հարություն Վարդանյանը մեկ խաղ արդեն բաց է թողել (Հայաստան-Դանիա): Ինչպես արդեն նշվել է, վնասվածքի պատճառով Մոսկվայից չի ժամանի Սարգիս Հովհաննիսյանը: Հավաքականի միակ նորեկը Աբովյանի «Կոտայքի» հարձակվող Արթուր Աբաջյանն է: Կրկին Հայաստանի հավաքականի կորիզը կազմում է «Արարատը», որից ընդգրկված են ութ ֆուտբոլիստներ: «Փյունիկը» ներկայացնում է 5 ֆուտբոլիստ: Բելգիայի խաղին կժամանի նաև Երվանդ Սուքիասյանը, որը վնասվածքի պատճառով չկարողացավ մասնակցել Դանիայի հավաքականի հետ խաղին:

Ահա, թե ովքեր են հայտարարված Հայաստան-Բելգիա խաղին.

Բելգիա

ՖԻԼԻՊ ԴԵ ՎԱՅԼԴ («Անդերլեխտ»)	05.07.64	4/-
ԴԵՆԻ ՎԵՌԼԻՆԴԵՆ («Բրյուգե»)	15.08.63	-/-
ԲԵՐՏՐԱՆ ԿՐԱՍՍՈՆ («Անդերլեխտ»)	05.10.71	6/-
ԺԻԼԵՍ ԴԵ ԲԻԼԴ («Անդերլեխտ»)	09.06.71	7/-
ԳԼԵՆ ԴԵ ԲՈՅԵԿ («Անդերլեխտ»)	22.08.71	1/-
ՄԱՐԿ ԴԵԳՐԻԶ («Շեֆֆիլդ»)	04.09.65	58/22
ՌԵՋԻՍ ԺԵՆՈ («Ստանդարդ»)	31.08.73	10/-
ՄԻՔԱՅԵԼ ԳՈՒՍԵՆ («Ստանդարդ»)	30.11.73	4/1
ԴԻՐԿ ՀՈՒՅՍՄԱՆ («Լիրս»)	03.09.73	-/-
ԷՄԱՆՈՒԵԼ ԿԱՐԱԳՅԱՆԻՍ («Անդերլեխտ»)	22.11.66	5/1
ԼՈՒԿ ՆԻԼԻՍ («Էյնդհովեն»)	25.05.67	33/2
ՊԱՍԿԱԼ ՌԵՆԻԵՐ («Բրյուգե»)	03.08.71	7/-
ԳՅՈՒՆՏԵՐ ՇԵՊԵՆ («Ստանդարդ»)	04.05.73	6/3
ԷՆՑՈ ՇԻՖՈ («Մոնակո»)	19.02.66	70/17
ՌՈՒԴԻ ՍՄԻԴ («Անտվերպեն»)	12.08.63	26/1
ԼՈՐԵՆՑՈ ՍՏԵՅԼԵՆՍ («Բրյուգե»)	30.04.64	33/1

Հայաստան

Արմեն Պետրոսյան («Արարատ»)
Հարութ. Աբրահամյան («Արարատ»)
Արամայիս Տոնոյան («Արարատ»)
Տիգրան Գսպեյան («Արարատ»)
Հակոբ Տեր-Պետրոսյան («Արարատ»)
Համլետ Մխիթարյան («Արարատ»)
Ռազմիկ Գրիգորյան («Արարատ»)
Արմեն Շահգելդյան («Արարատ»)
Սարգիս Հովսեփյան («Փյունիկ»)
Վարդան Խաչատրյան («Փյունիկ»)
Արսեն Ավետիսյան («Փյունիկ»)
Հայկ Մարգարյան («Փյունիկ»)
Վարազդատ Ավետիսյան («Փյունիկ»)
Արթուր Պետրոսյան («Շիրակ»)
Երվ. Սուքիասյան («Տիրոլ», Ավստրիա)
Ալբերտ Խաչատրյան («Իսի լե Մուլինո», Ֆրանսիա)
Արթուր Աբաջյան («Կոտայք»)

ՇԱԽՄԱՏ

Անանդը խուճապահար

Նյու Յորքում շարունակվող Պրոֆեսիոնալ շախմատիստների ասոցիացիայի վարկածով աշխարհի առաջնության Կասպարով-Անանդ մրցախաղը գնում է դեպի հանգուցալուծում: 13-րդ պարտիայում սպիտակներով խաղացած Վիշվանաթան Անանդը 25-րդ քայլում ստիպված եղավ կրկին անձնատուր լինել: Հաշիվը դարձավ 7,5-5,5 հօգուտ աշխարհի չեմպիոնի: Պարտիայում հերթական անգամ կիրառվեց Սիցիլիական պաշտպանության Վիշապի տարբերակը: Մասնագետները Անանդին մեղադրում են պասիվ խաղի համար: Վիշվանաթան Անանդը հայտնի է որպես ակտիվ հարձակողական ոճի շախմատիստ, սակայն երեւում է, երկու անընդմեջ պարտությունը նրան հանել է հունից: Վերջին չորս հանդիպումներում Կասպարովը 3,5 միավոր վաստակեց, եւ թվում է, գործնականում վճռեց մրցախաղի ելքը:

ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

Հայաստանի 5 լավագույն թեթեւատլետները

Հայաստանի թեթեւ ատլետիկայի մասնագետները կազմել են երկրի 5 լավագույն թեթեւատլետների ցուցակը: Նրանք բոլորը հեռացատկորդներ են՝ գյումրեցի Արմեն Մարտիրոսյան, Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյան, կարանցի Մերուժան Սարգսյան, Շիրակ Պողոսյան եւ Պարգեւ Գրիգորյան (երկուսն էլ՝ երեւանցի): Բոլոր մարզիկները միջազգային մրցումների մասնակիցներ են: Ռ. Էմմիյանը եւ Ա. Մարտիրոսյանը մասնակցել են Գյոթեբորգում կայացած աշխարհի առաջնությանը: Ա. Մարտիրոսյանը վերջերս Ճապոնիայում ավարտված համաշխարհային ուսանողական խաղերում նվաճել է արծաթե մեդալ: Մ. Սարգսյանը դարձավ մայիսին Սանկտ Պետերբուրգում կայացած ԱՊՀ-ի երկրների պատանեկան սպարտակիադայի չեմպիոն, Շ. Պողոսյանը եւ Պ. Գրիգորյանն ընթացիկ տարում հաջողությամբ ելույթ են ունեցել մի շարք հեղինակավոր մրցումներում:

Այս ցուցակը ներկայացված է շուտով կայանալիք Հայաստանի թեթեւ ատլետիկայի ֆեդերացիայի նախագահության համաժողովին:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Մարկո վան Բաստեն. «Վերջ»

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍՐՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

«Միլան» ֆուտբոլային ակումբի կենտրոնում անվանի ֆուտբոլիստ Մարկո վան Բաստենը լրագրողներին հրավիրեց մամուլի կոնֆերանսի: Դրանից մի քանի ժամ առաջ հեռագրական գործակալություններն արդեն խոսել էին, որ Մարկո վան Բաստենը վերջ է դնում պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլի կյանքին: Այդ լուրը զարմանք չէր, քանի որ ամիսներ առաջ պարզ էր, որ վան Բաստենն այլևս չի կարող ոտք դնել մարզադաշտ: Նրա պայմանագիրը «Միլան» ֆուտբոլային ակումբի հետ ավարտվել էր հունիսի 30-ին, բայց իտալական թիմը շարունակում էր այդ մեծ ֆուտբոլիստին աշխատավարձ տալ, որպեսզի Մարկո վան Բաստենի ֆուտբոլային առողջական պատմությունը մի քիչ ավելի շարունակվի:

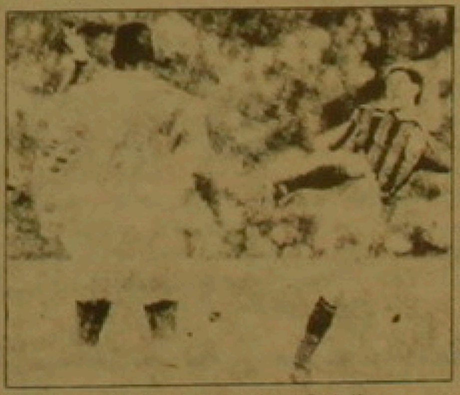

«Միլան»-«Յուվենտուս» ընկերական խաղից առաջ վան Բաստենը «Միլանի» «Սան-Սիրո» հանրահայտ մարզադաշտում մնաց իր բազմահազար երկրպագուներին վերջնականապես հրաժեշտ տալու համար: Մարկո վան Բաստենը եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթի խաղարկության «Օլիմպիկ» (Մարսել)-«Միլան» եզրափակիչ հանդիպումից ի վեր չէր խաղացել: Նրա ոտքի բազմիցս վիրահատել են, սակայն վիճակը չի բարելավվել: Ժամանակից շուտ հեռանալով ֆուտբոլից, այնուամենայնիվ, այդ անկրկնելի վարպետը մեծ հետք է թողել համաշխարհային ֆուտբոլում:

Ծնված 1964-ին, Ուտրեխտում (Հոլանդիա), 188 սմ հասակ և 80 կգ քաշ ունեցող Մարկո վան Բաստենն ամբողջական կերպարով ուներ մարզադաշտում: Նա ուներ նաև գնդակ խփելու բացառիկ «հոտառություն»:

Հոլանդիայի կրկնակի չեմպիոն (1983, 1985), Հոլանդիայի գավաթակիր (1983), Իտալիայի չեմպիոն (1988, 1992, 1993), Իտալիայի գավաթակիր (1989, 1990), Եվրոպայի գավաթակիրների գավաթակիր (1987, «Այաքս»), Միջմայրցամաքային գավաթակիր (1989, 1990), Եվրոպայի սուպերգավաթակիր (1989, 1990), հավաքականների մակարդակով Եվրոպայի չեմպիոն (1988), որպես Եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ «Ֆրանս ֆուտբոլի» «Ոսկե գնդակի» եռակի մրցանակակիր (1988, 1989, 1992). խիստ պատկառելի նվաճումներ, որոնց կարող են նախանձել ֆուտբոլային ամենամեծ աստղերից շատերը: 12 մրցաշրջան շարունակ՝ 1981-ից մինչև 1993 թթ. Մարկո վան Բաստենը Հոլանդիայի և Իտալիայի առաջին դիվիզիոնների առաջնություններում մասնակցել է 280 խաղի և խփել 218 գնդակ: Դա նշանակում է, որ միջինը մեկ խաղում նա խփել է 0.78 գնդակ, որը հիանալի ցուցանիշ է: Մարկո վան Բաստենը 57 անգամ հանդես է եկել Հոլանդիայի հավաքականի կազմում, խփել 25 գնդակ: «Եվրոպա-88»-ի առաջնությունում (Գերմանիա) Մարկո վան Բաստենը Հոլանդիայի անցկացրած հինգ խաղերում խփել է 5 գնդակ, որոնցից 3-ն Անգլիայի հավաքականի դարպասը: 1990 թվի դեկտեմբերի 15-ին Մալթայում Մարկո վան Բաստենը 5 անգամ գրավել է տերի հավաքականի դարպասը: Հոլանդիայի հավաքականը այդ խաղը շահել է 8-0 հաշվով: Վերջին անգամ տաղանդավոր ֆուտբոլիստը իր երկրի գլխավոր թիմի նարնջագույն համազգեստը հագել է 1992 թ. հոկտեմբերի 14-ին: Հոլանդիան այդ օրը ոչ-ոքի 2-2 հաշվով ավարտեց հանդիպումը Լեհաստանի հավաքականի հետ: Այդ խաղում վան Բաստենը գնդակ չխփեց, որը վաս նախանշան էր: Մեծ ֆուտբոլիստը լքում է մարզադաշտը: Նորերը կհարողանա՞ն մոռացության տալ անկրկնելի Մարկո վան Բաստենի խաղը:

Պրոստը վերադառնո՞ւմ է

«Ֆորմուլա-1»-ի աշխարհի քառակի չեմպիոն Ալեն Պրոստն այս ուշ աշնան մտադիր է վերադառնալ մրցապայքար: Վերջերս այս հարցը հուզում է բազմահազար լրագրողների և բազմամիլիոն մարզասերների: Համենայն դեպս մի քանի շաբաթ է, ինչ Ալեն Պրոստին տեսնում են Անգլիայի «Սիլվերսթոուն» ավտոմարզադաշտում վարելիս «Մակ Լարենի» ավտոն: «Պրոֆեսորը», ինչպես կոչում են Ալեն Պրոստին, փորձարկում էր «Մակ Լարեն-Մերսեդեսի» համաստեղ արտադրության նոր մեքենան: Լրագրողների այն հարցին, թե Ալեն Պրոստը կվերադառնա՞ արդյոք մրցապայքար, անվանի ավտոարշավորդը պատասխանում է. «Դա դեռ անհնար է, քանի որ ես այժմ փորձեր եմ անում և ոչինչ է մնում լավ շարժիչով լավ մեքենա»: Ալեն Պրոստը, որ Աերտոն Սեննայի ողբերգական մահից հետո հանդես ...

... ռոսում է կայացրել հեռանալ այս վտանգավոր մարզաձևից, բոլոր մասնագետների օրեցօր ավելի է զանկանում վերադառնալ մրցապայքար: Բոլորը սպասում են նրա պատասխանին:

Գ. Ա.

ԽՃԱՆԿԱՐ

Ռեկորդային թվով մասնակիցներ

1998 թ. Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի 16-րդ առաջնությանը մասնակցելու հայտերի վերջին ժամկետը սեպտեմբերի 30-ն էր: Ինչպես տեղեկացրեց ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան, աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու ցանկություն են հայտնել 150-ից ավելի երկրներ: Դա աշխարհի առաջնությունների ռեկորդ է:

Զարմանալի մարզական ալեր

Ըստ կատարված մի հարցման ԱՄՆ-ի մարզասերները 129 մարզաձևերի ցանկամեջ իրենց սերն արտահայտելով, ֆուտբոլին տվել են 95-րդ տեղը: Նույն հարցմամբ առաջին տեղում ամերիկյան ֆուտբոլն է, որը սովորական ֆուտբոլի հետ ոչ մի կապ չունի: Երկրորդը՝ գեղասահքն է, իսկ երրորդը՝ կա...

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Նարդու Ազգային ֆեդերացիան Նորքի «Ծիծեռնակ» տուրբազայում հոկտեմբերի 9-ից 14-ը անցկացնելու է նարդու «երկար» և «կարճ» (դափի) ձևերից 1995 թ. Հայաստանի գավաթի խաղարկություն, յուրաքանչյուրը 4000 դրամ մուտքավճարով և հոկտեմբերի 16-ից 25-ը առաջնություն յուրաքանչյուրը 5000 դրամ մուտքավճարով (փոխանցումով և կանխիկ), մրցանակային ֆոնդով 100 տոկոս մրցանակային ֆոնդով:

Ցանկացողների գրանցումը և մանրամասնությունների ծանոթացումը շախմատիստի տանը, ամեն օր, ժամը 11-ից 18-ը:

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հետքով

ԵՐՋԱՆ

Թ. Չիլլեր. «Կառավարական ճգնաժամի գլխավոր մեղավորը Յըլմազն է»

Թուրքիան Նախիջեւանում նոր մզկիթ է կառուցում, հաջորդը՝ Մոսկվայում

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովում (ԹԱՄԺ) նոր օրենսդրական շրջանի կառավարական սահմանադրական կրթության հետ ընթացիկ խորհրդարանական խմբակցության խորհրդակցությունը, որ բացման խոսքով հանդես եկավ կուսակցության նախագահ, վարչապետ Թ. Չիլլերը: Չիլլերը մասնավորապես ասաց. «Մեր օրակարգում վարչական ընտրությունների խնդիր գոյություն չունի: Ես կարծում եմ, որ առաջիկա օրերին կայանալիք վստահության հանրաքվեն կտա բազմաթիվ հարցերի պատասխանը եւ կպահանջի երկրի ապագայի որոշմամբ ձեռնարկվող քայլերի համապատասխան: Վաղաժամկետ ընտրությունները պահանջողները անտեսելով երկրի շահերը գնահատում են արկածախնդրություն: Նրանց հետաքրքրում են միմիայն անձնական եւ կուսակցական խնդիրները: Երկրի 50-րդ կառավարությունն անընդունելի պահանջների առաջադրման պատճառով լուծարվեց: Կառավարության հրաժարականի հիմնական պատճառը անարգելի կերպով կապված մեր հարցում ընդդիմության օրենքով ոչ ճիշտ խաղ մարդկանց են: Բայց մեր ժողովուրդը բող անհոգ չինի: Հանրապետության նախագահի տված համաձայնության համաձայն, շուտով կկազմավորվի նոր կառավարություն»: Այնուհետեւ Չիլլերն անդրադարձավ երկրում շարունակվող գործադուլի հետ կապված խնդիրներին ասելով, որ «շուտով փոխադարձ համաձայնությամբ բոլոր կնճռոտ հարցերը կլուծվեն»: Արդա անդրադառնալով Մահմային դայմանագրին առնչվող հարցին Չիլլերը հայտարարեց. «Մաքսային դայմանագրին միանալը Թուրքիայի ապագայի համար անհրաժեշտություն է: Դրանով Թուրքիան կդառնա աշխարհի ամենահարուստ շուկայի անդամներից մեկը»: Վերջում Չիլլերը կառավարական ճգնաժամի գլխավոր մեղավոր համարեց Մայր հայրենիք գլխավոր բնդդիմադիր կուսակցությունն ու անձամբ կուսակցության նախագահ Մեսութ Յըլմազին:

«Հյուրիյեթ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ կրոնական հարցերի ընկերության նախաձեռնությամբ, Նախիջեւանում կառուցվող մզկիթի շինարարության հիմնաքարի տեղադրման հանդիսավոր արարողությանը մասնակցելու համար, Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետություն ժամանեց Թուրքիայի կրոնի գործերի վարչության նախագահ Մեհմեդ Նուրի Յըլմազի գլխավորած 40 հոգուց բաղկացած բարձր կրոնավորների պատվիրակությունը: Պատվիրակությանը Դիլուջուի սահմանային անցակետում դիմավորեցին Նախիջեւանի մեջլիսի նախագահ Ռասուլ Հասանովը, նախանգամ Էլմա Աբբասովը, Նախիջեւանում Թուրքիայի հյուպատոս Մեհմեդ Չոնարը, Նախիջեւանի ավագների կրոնական առաջնորդ Հաջի Սողրան Նեսուգովը եւ բազմաթիվ նախիջեւանցիներ: Նախիջեւանի նոր հիմնադրված բնակավայրերից մեկում կառուցվող մզկիթի շինարարության հիմնաքարի տեղադրման արարողությանը Մեհմեդ Նուրի Յըլմազն ասաց. «Նախիջեւանից հետո հերթը Մոսկվայինն է, իսկ հետո Ալբանիայի: Կրոնի հարցերի ընկերության նախաձեռնությամբ այժմ Ադրբեջանում կառուցվում է 5, Ղազախստանում 3, Կիրգիզիայում եւ Թուրքմենստանում մեկական մզկիթ: Նշված 10 մզկիթների կառուցման համար ընդհանուր առմամբ կծախսվի 5 միլիոն դոլլար: Միայն Նախիջեւանում կառուցվող մզկիթի համար հատկացվել է 600 հազար դոլլար գումար: Նշված գումարի մի մասը հոգացել են Բելգիայում աշխատող բարի բանվորները», վերջում ասաց Թուրքիայի կրոնական հարցերի վարչության նախագահ Մեհմեդ Նուրի Յըլմազը:

ԳՐԻԳՈՐ ՋԱՐԲԻՅԱՆ

ՍՏԱՄԲՈՒԼ

Քուրդ գրողին 2 տարի բանտարկություն

Թուրքիայի դատարանը հինգշաբթի օրը դատապարտել է քուրդ գրողի 2 տարվա բանտարկության մի հոդվածի համար, որի մեջ նա վերուծել է քրդական անջատողական շարժումը, ասել է գրողի դատապաշտպանը:

39 տարեկան Ռեշադ Մարալին մեղավոր է ճանաչվել հակաահաբեկչական օրենքի 8-րդ հոդվածով «անջատողական պրոպագանդա» ծավալելու համար: Այդ օրենքը Թուրքիայի եվրոպական դաշնակիցները առաջ էին քաշել երկրում ժողովրդական գործունեության համար բարենորոգման պայմաններ առաջադրելու նպատակով:

Իրավաբան Ռիզա Դինչը հաղորդել է «Ռոյթեր» գործակալությանը, որ դատավճիռը հակասում է մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիային, բայց դատարանը մեր բողոքները հաշվի չի առնում:

Պարոն Մարալին, որը առաջին անգամ 1970-ականներին հրատարակեց իր առաջին հոդվածը քրդական պատմության վերաբերյալ, արանից բացի, եւս 27 անգամ գործ է ունեցել դատական ատյանների հետ, քրդական պարտիզանական պատերազմի վերաբերյալ հոդվածների տպագրության համար:

Ս. Կ.

Մոսկվան պարտքը վերադարձնում է ռազմօդանավերով

Մոսկվայում Ռուսաստանն ու Սլովակիան ստորագրեցին միջկառավարական համաձայնագիր Սլովակիայի ռազմաօդային ուժերին ռուսական յոթ ՄԻԳ-29 կործանիչների եւ մեկ ՄԻԳ-29 ՈՒԲ ռազմօդանավի մատակարարման մասին: Ինքնաթիռները կփոխանցվեն Սլովակիային ԽՍՀՄ-ի ունեցած պարտքի մարման հաշվին, որը Ռուսաստանի ֆինանսների նախարարության տվյալներով կազմում է մոտ 1 մլրդ. դոլլար:

Համաձայնագրի մասնակիցները չեն բացել ստորագրված փաստաթղթի գումարը, բայց հայտնի է, որ 1994 թ. համանման ֆինանսական սխեմայով Սլովակիան Ռուսաստանից ստացել է հինգ ՄԻԳ-29 եւ մեկ ՄԻԳ-29 ՈՒԲ: Անցյալ տարվա առաքումների գումարը կազմել է մոտ 150 մլն., արինին մեկ օդանավն արժեցել է 25 մլն: Փորձագետներ այս տարվա գործարքը գնահատում են 200 մլն դոլլար:

Ֆինլանդական մասնագետների կարծիքով, Սլովակիայի հարկատուները չեն տուժել: Այդ երկրի օդանավակայաններում արդեն 1995 նոյեմբեր-դեկտեմբերին կհայտնվեն ութ արդիական նոր ռազմօդանավեր, ինչը թույլ կտա լուծել Սլովակիայի ռազմաօդային ուժերի արդիականացման խնդիրը: Նախքան վերջին համաձայնագրի կնքումը, Սլովակիան ուներ տասնհինգ ՄԻԳ-29, խանձեկ ՍՈՒ-22, տասներեք ՍՈՒ-25 եւ ութսունմեկ ՄԻԳ-21: Ուսումնավարժական եւ ռազմափոխադրական մեքենաների հետ մեկտեղ Սլովակիայի ռազմօդանավերի թիվը հասնում է 115-ի:

Շուտով Սլովակիան սկսելու է 2-րդ սերնդի հնացած օդանավերի արդիականացումը: Ռուսաստանի ռազմարդյունաբերական համալիրը կարող է օգնել նաեւ այս հարցում:

«Ֆինանսովիե իզվեստիա»

L'Express

Սադակո Օգատան Բուտրոս Ղալիի հավանական իրավահաջորդ

Եթե ՄԱԿ-ի ներկայիս գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին եկող տարի չկարողանա վերընտրվել, նրան հավանաբար կփոխարինի ճապոնուհի Սադակո Օգատան, որի անունը վերջերս ավելի ու ավելի հաճախ է հնչում որպես այդ պաշտոնի հավանական թեկնածու: Նա ՄԱԿ-ի՝ գաղթականների գծով գերագույն կոմիսարն է, եւ նրա աշխատանքի արդյունքը գնահատվում է «գերազանց»: Սադակո Օգատան այն առավելությունն ունի, որ կին է եւ ներկայացնում է Ասիան:

«Տոտալը» մտահոգված է սենատոր դ'Ամատոյի օրինագծից

Նյու Յորքի նահանգի հանրապետական սենատոր Ալֆոնսո դ'Ամատոյի օրինագիծը լրջորեն ծսահոգում է ֆրանսիական «Տոտալ» նավթային ընկերությանը, որը փոխարինել է ամերիկյան «Կոնոկոյին» Իրանի նավթի հանքավայրերի շահագործման ծրագրում: Օրինագծով նախատեսվում է, որ Իրանի հետ գործարար կապեր հաստատող արտասահմանյան ընկերությունները չեն կարողանա գործ ունենալ ԱՄՆ-ի հետ, դրանց ղեկավարները չեն ստանա ամերիկյան այցագրեր, այդ ընկերությունները իրավունք չեն ունենա գնելու ամերիկյան տեխնոլոգիա:

Ֆիլիպիններ. Մարկոսի միլիոնները կբաժանվեն բռնադատվածներին

Ֆիլիպինների նախկին բռնապետ Ֆերդինանդ Մարկոսի տիրապետության 20 տարիներին կուտակված վիթխարի հարստության մի մասը կբաժանվի բռնադատվածներին: Ֆիլիպինների կառավարության ստորագրած համաձայնագրով նախատեսվում է 50 միլիոն դոլլար բաժանել մարդու իրավունքների խախտումների նախկին զոհերին կամ նրանց ընտանիքներին: Խոսքը 10 հազար անձանց մասին է: Ըստ համաձայնագրի, Մարկոսի ընտանիքը պետք է կրկնապատկի այդ գումարը, մնացյալը վերցնելով իր անձնական ունեցվածքից:

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆԻ

«ԱՊԱՄԱՆԴ»

ԱՊՐԱՆՔԱՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՈՐՍԱՆ

հրավիրում է իրավական եւ ֆիզիկական անձանց I եւ II թողարկման պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի (ՊԿՊ) աճուրդներին:

Ձեռք բերելով ՊԿՊ, դուք կստանաք տարեկան 30-70 տոկոս պետության կողմից երաշխավորված եւ չհարկվող շահույթ:

Առաջին աճուրդը կկայանա հինգշաբթի՝ հոկտեմբերի 5-ին, ժ. 11:30-ին, իսկ հոկտեմբերի 9-ից՝ ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 12:30-ին:

Բորսայում դուք կարող եք նաեւ գնել եւ վաճառել վաուչերներ եւ գանձապետական հաշվառ մուրհակներ: Ձեզ կսպասարկեն ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից լիցենզավորված պրոֆեսիոնալ բրոքերները:

Սկզբնական աճուրդների մուտքը անվճար է:

Հասցեն՝ Երեւան, Սարալանջի 1, Երիտասարդության պալատ: Հեռ. 53-04-33, 56-48-83

«ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ»

ՀԵՌՈՒՍՏԱԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

4.10.1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ		5.10.1995 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ	
18.00	Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «ՎԻՇԱՊԸ»	18.00	ՍԹԻՎԵՆ ՍՓԻԼԲԵՐԳԻ մուլտֆիլմերից
19.20	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	18.30	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
19.40	Կինոնկարահանկերգություն «ՄԱՆՐ ԾԱՌԱՅՈՒՄԸ»	18.40	Գիտահանրամատչելի ֆիլմ «ՎԱՅՐԻ ԲՆՈՒԹՅՈՒՆ» (ԲՈՂԱՐԿՈՒՄ)
21.10	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	19.10	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
21.20	Տեսաֆիլմ. «ՊԺՈՒԽՔԻ ԶԻՆՎՈՐՆԵՐԸ»	19.20	Տեսաֆիլմ. «ՇԱՆՀԱՅԻ ՃԵՊԸՆԹԱՑԸ»
22.30	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	20.30	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
23.00	Տեսաֆիլմ. «ԿՐԵԵՐԻ ՁՈՐԸ»	21.00	Տեսաֆիլմ. «ՓԱԽՈՒՍՏ ՇԱՈՒՇԵՆԿԻՑ» (1995 թ. Օսկարի դափնեկիր)
00.30	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	23.30	Տեսահոլովակներ ՋԻՓՍԻ ՔԻՆԳԻ համերգից
00.50	Տեսաֆիլմ. «ԱՐԴԳՈՒԹՅՈՒՆ»	24.00	Տեսաֆիլմ. «ՅԱՆԴՈՒԳՆ ԱՐԴԱՐԱԴԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»
02.10	Երաժշտական ընդմիջում. ՄՇՄ-Ի ՏԵՍԱՅՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	01.30	Տեսաֆիլմ. «ՓՈՐ ԹԱՓՈՂԸ»

Գլխավոր խմբագիր ՍԵՐԳԵՅ ԼԱԶԱՐՅԱՆ / հեռ. 443413

Տնօրեն ՍԱՄՎԵԼ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ / հեռ. 446939

A STYLE

ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏ ՈՐՈՇԻՉՈՎ ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ ԱՊԱՐԱՏ

ՊՐՈՏՈՆ

ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- *կորոշի եւ կհուշի Ձեզ զանգահարողի հեռախոսահամարը, ինչպես նաեւ կհիշի Ձեզ նախկինում զանգահարած 67 հեռախոսահամարները եւ կվերարտադրի դիսպլեյի վրա,*
- *կօգնի Ձեզ զանգահարել ժամանակավորապես զբաղված հեռախոսահամարներով եւ կհայտնի երբ կապ կլինի (ավտոմատ զանգում),*
- *կհիշի եւ կհավաքի քաղաքային կոդերում Ձեզ անհրաժեշտ 40 համարներից ցանկացածը ընդմիջումներով եւ մի շարք այլ ֆունկցիաներ:*

Սնուցումը միայն հեռախոսային գծից:

Ապարատը նորմալ աշխատում է նաեւ Երեւանի հեռախոսային գծերում:

Գինը պայմանագրային, հնարավոր է զեղչ:

Հեռ. 63-76-45, 63-02-40

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է երկհարկանի առանձնատուն: Չարենցի փողոցի վրա: Հեռախոսներ 556362, 574023

«Հայաստան» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիւ 65. Ձախկ 69149. Պատվեր 1957 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 3. 10. 1995 Գինը 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@